

नेपालमा हालसम्म सूचित भएका बाली तथा जातहरुको संक्षिप्त विवरण
बाली संख्या : ८३ जात संख्या : ७०९

क्र. सं.	बाली	खुला संचित जात			वर्णशंकर जात			पैतृक लाइन	जम्मा	Denotified
		उत्सोचिपित	दत्तो	आयातित दत्तो	उत्सोचिपित	दत्तो	आयातित दत्तो			
१	धान	७५	८	११	२		५५		१५१	३०
२	मकै	२३	१		८	२	५२	६	९२	२०
३	गहुँ	४१	१						४२	१३
४	कोदो	५	१						६	
५	जै	६							६	
६	फापर	३							३	
७	चिनो		१						१	
८	कागुनो		१						१	
९	दलहन	४०	२	१					४३	३
१०	तेलहन बाली	१९	१				१		२१	१
११	औद्योगिक बाली	१२	८						२०	
१२	आलु	११	२	३		०			१६	
१३	तरकारी	३८	१६	२९	२	३	१८०		२६८	९८
१४	घाँसेबाली	१५	२						१७	
१५	फलफूल	२	१६	१			१		२०	
१६	सखरखण्ड	२							२	
	जम्मा	२९२	६०	४५	१२	५	२८९	६	७०९	१६५

१. अन्न बाली
क) चैते धान

क्र. सं.	बालीको जात	सिफारिस वर्ष	पाक्ने दिन	उत्पादन क्षमता (मे.टन/हे.)	सिफारिस क्षेत्र
१	सि.एच. ४५	२०२३ (१९६६)	११८	३.५	तराई, भित्री मधेश तथा मध्य पहाड ।
२	विन्देशवरी	२०३८ (१९८१)	१२८	४.०	तराई र भित्री मधेश ।
३	चैते २	२०४४ (१९८७)	१२५	४.८	तराईको सिंचित भूमि ।
४					
५	चैते ६	२०४८ (१९९२)	१२३	४.८	तराई र भित्री मधेश (३०० मि. सम्मको उचाईको सिंचित भूमि) ।
६	हर्दिनाथ १	२०६० (२००४)	१२०	४.०३	तराई, भित्री मधेश, रिभर बेसिन ८०० मि. सम्म ।
७	चैते ५	२०७४ (२०१८)	१२०-१२५	४.६	समुद्र सतह देखि ७०० मि. उचाईसम्मको तराई, भित्री मधेश, नदि किनार, बेसी तथा समतल फाँट ।

ख) वर्षे धान

क्र. सं.	बालीको जात	सिफारिस वर्ष	पाक्ने दिन	उत्पादन क्षमता (मे.टन/हे)	सिफारिस क्षेत्र
१	ताईचुङ्ग १७६	२०२४ (१९६६)	१४४	७.९	मध्यपहाड र उपत्यका ।
२	चाईनुङ्ग २४२	२०२४ (१९६६)	१४४	७.३	पहाड ।
३	ताईनान १	२०२४ (१९६६)	१४४	६.६	पहाड ।
४	चाईनान २	२०२४ (१९६६)	१४३	७.८	पहाड ।
५	मसुली	२०३० (१९७३)	१५५	३.५	तराई र भित्री मधेश ।
६					
७	सावित्री	२०३६ (१९७९)	१४०	४.०	तराई र भित्री मधेश ।
८					
९					
१०	खुमल ३	२०४१ (१९८३)	१३०	६.५	मध्य पहाड ।
११	खुमल २	२०४४ (१९८७)	१४२	५.६	काठमाडौं उपत्यका तथा समान हावापानी भएको ३००० फीट देखि ४५०० फीटसम्म उचाइको मध्यपहाड ।
१२	खुमल ४	२०४४ (१९८७)	१४४	६.३	काठमाडौं उपत्यका तथा समान हावापानी भएको ३००० फीट देखि ४५०० फीटसम्म उचाइको मध्यपहाड ।
१३	मकवानपुर १	२०४४ (१९८७)	१५०	४.३	दुङ्ग्रे कीराको प्रकोप भएको तराई ।
१४	घैया २	२०४४ (१९८७)	११३	३.४	तराईको अर्सांचित पाखा ।
१५	पालुङ्ग २	२०४४ (१९८७)	१७२	६.१	शितोष्ण हावापानी भएका मकवानपुर जिल्लाको पालुङ्ग सरहका पहाडीक्षेत्र ।
१६	खुमल ५	२०४७ (१९९०)	१५४	६.७	१००० देखि १४०० मि. सम्म उचाइ भएका पश्चिमी मध्यपहाडी क्षेत्रहरु जस्तै पर्वत, वाग्लुङ्ग, म्याग्दी ।
१७	खुमल ७	२०४७ (१९९०)	१४६	७.०	१००० देखि १४०० मि. सम्म उचाइ भएका पश्चिमी मध्यपहाडी क्षेत्रहरु जस्तै पर्वत, वाग्लुङ्ग, म्याग्दी ।
१८	खुमल ९	२०४७ (१९९०)	१४८	६.७	१००० मि.देखि १४०० मि.सम्म उचाइ भएका पश्चिमी मध्यपहाडी क्षेत्रहरु जस्तै पर्वत, वाग्लुङ्ग, म्याग्दी ।
१९	छोमरोङ्ग	२०४७ (१९९१)	१६४	४.२	नेपालको पूर्वी एवं पश्चिमी क्षेत्रको १४०० देखि २००० मि. सम्म उचाइ भएको उच्च पहाड र चिसो हावापानी भएको मध्यपहाड ।
२०	राधा ७	२०४८ (१९९२)	१४८	३.५	तराई, भित्री मधेश र सो सरह हावापानी भएको अकाशे खेती गरिने क्षेत्र ।
२१	राधाकृष्ण ९	२०४८ (१९९२)	१५०	३.८	तराई, भित्री मधेश र सो सरह हावापानी भएको सिंचित भूमि ।
२२	राधा ४	२०५२ (१९९५)	१२५	३.२	मध्यपश्चिम र सुदूरपश्चिम तराई (कपिलवस्तु, दाङ्ग, बर्दिया, बाँके, कैलाली र कञ्चनपुर) ।

क्र. सं.	बालीको जात	सिफारिस वर्ष	पाक्ने दिन	उत्पादन क्षमता (मे.टन/हे)	सिफारिस क्षेत्र
२३	राधा ११	२०५२ (१९९५)	१४८	४.०	मध्यतराई (पसा, बारा, रौतहट, सर्लाही, महोत्तरी र धनुषा) ।
२४	राधा १२	२०५२ (१९९५)	१५५	४.६	पूर्वी तराई ।
२५	माछापुच्छ्रे ३	२०५३ (१९९६)	१७४	५.०	१४०० मि. देखि २००० मि. सम्म उचाइको चिसो हावापानी भएको मध्यदेखि उच्च पहाडसम्म (लुम्ले, घान्द्रुक र छोमरोङ्ग क्षेत्र) ।
२६	खुमल ६	२०५६ (१९९९)	१५५	७.८	काठमाडौँ उपत्यका एवं सो सरहको हावापानी हुने ठाउँ ।
२७	रामपुर मसुली	२०५६ (१९९९)	१३५	५.७	तराई, भित्री मधेश, वंशी एवं मध्य पहाडको ९०० मि. उचाईसम्म अथवा मसुली धान लगाउन सकिने सबै क्षेत्र
२८	चन्दननाथ १	२०५८ (२००२)	१९१	५.०५	जुम्ला वा सो सरहका हावापानी भएको क्षेत्र ।
२९	चन्दननाथ ३	२०५८ (२००२)	१९२	५.३	जुम्ला वा सो सरहको हावापानी भएको क्षेत्र ।
३०					
३१	खुमल ११	२०५८ (२००२)	१४४	८.५	काठमाडौँ उपत्यका ।
३२	लोकतन्त्र	२०६३ (२००६)	१२५-१३०	३.६	तराई, भित्री मधेश, तल्लो पहाड र मध्यपहाडका नदि किनारा ।
३३	मिथिला	२०६३ (२००६)	१४५-१५०	३.५-४.५	तराई, भित्री मधेश र मध्यपहाडको बेसी ।
३४	राम	२०६३ (२००६)	१३०-१३७	४.०-७.२	तराई, भित्री मधेश (शिवालिक उपत्यका, मकवानपुर, चितवन र नवलपरासी) ।
३५	वर्षे ३००४	२०६३ (२००६)	१५७	३.८	तराई र भित्री मधेश ।
३६	पोखेली जेठोबुढो	२०६३ (२००६)	१८०-१८५	२.६	पोखरा उपत्यका र यस आसपासका क्षेत्रहरू (६०० देखि ९०० मि. उचाई) ।
३७	खुमल ८	२०६३ (२००७)	१५८	७.७	मध्यपहाड र तल्लो पहाड ।
३८	सुनौलो सुगन्धा	२०६४ (२००८)	१५१	३.८	तराई, भित्री मधेश ।
३९	घैया १	२०६६ (२०१०)	११५	२.५-३.५	असिंचित Upland तराई, टार तथा मध्यपहाडका उपत्यका ।
४०	लल्का बास्मति	२०६६ (२०१०)	१५०	२.५-३.५	मध्य तथा पूर्वी तराई ।
४१	हर्दीनाथ २	२०६६ (२०१०)	१२५	३.१-४.२	तराई तथा भित्री मधेश ।
४२	तरहरा १	२०६६ (२०१०)	११३-१२५	४.२	मध्य तथा पूर्वी तराई ।
४३					
४४					
४५	डि.वाई. १८, FI (पञ्जीकरण मात्र)	२०६६ (२०१०)	११८	९.१७	तराई तथा भित्री मधेश ।
४६	खुमल- १०	२०६८ (२०११)	१३६ (१०७-१७०)	४.७८	काठमाडौँ उपत्यका र सो सरहको हावापानी भएका पहाडी क्षेत्र ।
४७	खुमल- १३	२०६८ (२०११)	१४४ (११७-१८३)	४.१७	काठमाडौँ उपत्यका र सो सरहको हावापानी भएका पहाडी क्षेत्र ।
४८	सुख्खा धान- १	२०६८ (२०११)	१२३-१२५	३.२-४.२	पूर्व तथा पश्चिमी तराई, भित्री मधेश तथा मध्य पहाडको ५०० मि. सम्मका बेसी तथा टार ।

क्र. सं.	बालीको जात	सिफारिस वर्ष	पाक्ने दिन	उत्पादन क्षमता (मि.टन/हे)	सिफारिस क्षेत्र
४९	सुख्खा धान- २	२०६८ (२०११)	१२२-१२४	२.३-३.५	पुर्व तथा पश्चिमी तराई, भित्री मधेश तथा मध्य पहाडका ५०० मि. सम्मका बेसी तथा टार ।
५०	सुख्खा धान- ३	२०६८ (२०११)	१२२-१२५	२.५-३.६	पुर्व तथा पश्चिमी तराई, भित्री मधेश तथा मध्य पहाडका ५०० मि. सम्मका बेसी तथा टार ।
५१	बर्षे- २०१४	२०६८ (२०११)	१३५-१४०	३.८	तराई ।
५२	स्वर्णा सब- १	२०६८ (२०११)	१५०-१५५	४-५	तराई, तथा भित्री मधेश र मध्यपहाडका ५०० मि. सम्मका बेसीको सिंचित तथा घोल क्षेत्र ।
५३	बर्षे- १०२७ (पञ्जीकरण मात्र)	२०६८ (२०११)	१२१	३.३	असिंचित तराई र मध्य पहाडका १००० मि. सम्मका बेसी तथा टार अर्धसिंचित तथा असिंचित क्षेत्र ।
५४	साँवा मसुली सब- १	२०६८ (२०११)	१४५-१५०	३.५-४	तराई, तथा भित्री मधेश र मध्य पहाडका ५०० मि. सम्मका बेसीको सिंचित तथा घोल क्षेत्र ।
५५					
५६					
५७					
५८	एराईज ६४४४, F1 (पञ्जीकरण मात्र)	२०६८ (२०११)	१२२	४.४३	तराई र भित्री मधेशको सिंचित क्षेत्र ।
५९	पि.एच.बी. - ७१, F1 (पञ्जीकरण मात्र)	२०६८ (२०११)	१२९	५.२६	तराई/सिंचित ।
६०	यु.एस. - ३१२, F1 (पञ्जीकरण मात्र)	२०६८ (२०११)	१३२	५.४६	सलाही देखि बांके सम्मको तराई र भित्री मधेश ।
६१	च्याम्पीयन, F1 (पञ्जीकरण मात्र)	२०६८ (२०११)	१३६	५.१५	सलाही देखि बांके सम्मको तराई र भित्री मधेश ।
६२	राजा, F1 (पञ्जीकरण मात्र)	२०६८ (२०११)	१२६	४.९४	सलाही देखि बांके सम्मको तराई र भित्री मधेश ।
६३					
६४					
६५	लोकनाथ- ५०५, F1 (पञ्जीकरण मात्र)	२०६८ (२०११)	१२९	४.७९	तराई र भित्री मधेशको सिंचित क्षेत्र ।
६६	पि.ए.सि. - ८०१, F1 (पञ्जीकरण मात्र)	२०६८ (२०११)	१२३	७.७९	तराई र भित्री मधेशको सिंचित क्षेत्र ।
६७	रेशमा- ७८६, F1 (पञ्जीकरण मात्र)	२०६८ (२०११)	१२०	४.९१	पूर्वी तराईको सिंचित क्षेत्र ।
६८					
६९	लेकाली धान- १	२०७१ (२०१४)	१५८	४.०७	१५००-२६०० मि. सम्मको उच्च पहाडी क्षेत्र ।
७०	लेकाली धान- ३	२०७१ (२०१४)	१५२	३.९	१५००-२६०० मि. सम्मको उच्च पहाडी क्षेत्र ।
७१	सुख्खा धान- ४	२०७१ (२०१४)	११८-१२५	२.७-४	तराई र भित्री मधेशको असिंचित खेत मध्यपहाड को ५०० मि. उचाईको टार
७२	सुख्खा धान- ५	२०७१ (२०१४)	१२५	३.२-४.२	तराई र भित्री मधेशको असिंचित खेत र मध्यपहाडको ५०० मि.

क्र. सं.	बालीको जात	सिफारिस वर्ष	पाकने दिन	उत्पादन क्षमता (मे.टन/हे)	सिफारिस क्षेत्र
					उचाईको टार बेसी ।
७३	सुख्खा धान- ६	२०७१ (२०१४)	१२०-१२५	३-४	तराई र भित्री मधेशको अर्धसिंचित खेत र मध्यपहाडको ५०० मि. उचाईको टार बेसी ।
७४	सिन्दुरी, OP (पञ्जीकरण मात्र)	२०७२ (२०१५)	१३५-१४५	४-५	तराई र भित्री मधेश ।
७५	सुन्दरम, OP (पञ्जीकरण मात्र)	२०७२ (२०१५)	१२०-१२५	४.४-५.३	तराई र भित्री मधेश ।
७६	डेल्टा रानी, OP (पञ्जीकरण मात्र)	२०७२ (२०१५)	१२४-१२८	३.९-५	तराई र भित्री मधेश ।
७७	आकाश, F1 (पञ्जीकरण मात्र)	२०७२ (२०१५)	१२०-१२५	६-६.३	तराई र भित्री मधेश ।
७८					
७९	डि.आर.एच.७७ F1 (पञ्जीकरण मात्र)	२०७२ (२०१५)	१२५-१३०	५.६	तराई र भित्री मधेश ।
८०	डि.आर.एच. ७४८, F1 (पञ्जीकरण मात्र)	२०७२ (२०१५)	१३०-१३५	६.५	तराई र भित्री मधेशको सिंचित क्षेत्र ।
८१	एराइज ६४४४ गोल्ड, F1 (पञ्जीकरण मात्र)	२०७२ (२०१५)	१३०	५.१	बाँकेदेखि पूर्वको तराई र भित्री मधेश ।
८२	एराइज तेज गोल्ड, F1 (पञ्जीकरण मात्र)	२०७२ (२०१५)	१३५	५.३	बाँकेदेखि पूर्वको तराई र भित्री मधेश ।
८३	जि.के. ५०१७, F1 (पञ्जीकरण मात्र)	२०७२ (२०१५)	१२७	५.१-५.४	तराई र भित्री मधेश ।
८४	सुपर १२५, F1 (पञ्जीकरण मात्र)	२०७२ (२०१५)	१२८-१३३	५.३-६.३	तराई र भित्री मधेशको सिंचित तथा अर्धसिंचित क्षेत्र ।
८५	सुपर ११५, F1 (पञ्जीकरण मात्र)	२०७२ (२०१५)	१२०-१२५	५-६	तराई र भित्री मधेशको सिंचित तथा अर्धसिंचित क्षेत्र ।
८६	शान्ती, F1 (पञ्जीकरण मात्र)	२०७२ (२०१५)	१२०-१३०	५-६	तराई र भित्री मधेशको सिंचित क्षेत्र ।
८७	सुधा, F1 (पञ्जीकरण मात्र)	२०७२ (२०१५)	१२५-१३०	५-६	तराई र भित्री मधेशको सिंचित क्षेत्र ।
८८					
८९	यु.एस. ३८२, F1 (पञ्जीकरण मात्र)	२०७२ (२०१६)	१२०-१२५	५-६	तराई र भित्री मधेशको सिंचित क्षेत्र ।
९०	राधा १४	२०७३ (२०१६)	१३२-१३५	४.४	तराई, भित्री मधेश, रिभर वैसिन र उपत्यकाको ७०० मि. उचाई सम्मको सिंचित क्षेत्र ।
९१	सुगन्धित धान १	२०७३ (२०१७)	१४२-१४५	४.५	तराई, भित्री मधेश, रिभर वैसिन र उपत्यकाको ७०० मि. उचाई सम्मको सिंचित क्षेत्र ।
९२	राधा १३	२०७३ (२०१७)	१४२-१४८	३-४.२	तराई र भित्री मधेशका अर्धसिंचित तथा समुन्द्र सतहबाट ७०० मि. सम्मको नदि किनार, बेसी

क्र. सं.	बालीको जात	सिफारिस वर्ष	पाक्ने दिन	उत्पादन क्षमता (मे.टन/हे)	सिफारिस क्षेत्र
					तथा समतल फाँट र उपत्यकाका सिंचित क्षेत्र ।
९३	सेहराङ्ग सब १	२०७३ (२०१७)	१२२-१२५	४.४-४.९	समुन्द्र सतहबाट ७०० मि. उचाई सम्मको तराई, भित्री मधेश, नदि किनार, बेसी तथा समतल फाँट र उपत्यकाको सिंचित क्षेत्र ।
९४	जे.के.आर.एच. २०८२, FI (पञ्जीकरण मात्र)	२०७३ (२०१७)	१३०	८.५-९	समुन्द्र सतहबाट ७०० मि. उचाई सम्मको तराई, भित्री मधेश, नदि किनार, बेसी तथा समतल फाँट ।
९५	जे.के.आर.एच. ३३३३, FI (पञ्जीकरण मात्र)	२०७३ (२०१७)	१३५	६.०	समुन्द्र सतहबाट ७०० मि. उचाई सम्मको तराई, भित्री मधेश, नदि किनार, बेसी तथा समतल फाँट ।
९६	एच.जे.जि. १, FI (पञ्जीकरण मात्र)	२०७३ (२०१७)	१२०-१२५	८-९	समुन्द्र सतहबाट ७०० मि. उचाई सम्मको तराई, भित्री मधेश, नदि किनार, बेसी तथा समतल फाँट ।
९७	एच.जे.जि. ५, FI (पञ्जीकरण मात्र)	२०७३ (२०१७)	१२०-१३०	७-८	समुन्द्र सतहबाट ७०० मि. उचाई सम्मको तराई, भित्री मधेश, नदि किनार, बेसी तथा समतल फाँट ।
९८	एच.जे.जि. १०, FI (पञ्जीकरण मात्र)	२०७३ (२०१७)	१२०-१२५	८-९	समुन्द्र सतहबाट ७०० मि. उचाई सम्मको तराई, भित्री मधेश, नदि किनार, बेसी तथा समतल फाँट ।
९९	बहुगुणी धान १	२०७४ (२०१८)	१३५	५.५	समुन्द्र सतहबाट ७०० मि. उचाई सम्मको तराई, भित्री मधेश, नदि किनार, बेसी तथा समतल फाँट ।
१००	बहुगुणी धान २	२०७४ (२०१८)	१४२	५.८	समुन्द्र सतहबाट ७०० मि. उचाई सम्मको तराई, भित्री मधेश, नदि किनार, बेसी तथा समतल फाँट ।
१०१	हर्दिनाथ ३	२०७४ (२०१८)	१२५	५.५	समुन्द्र सतहबाट ७०० मि. उचाई सम्मको तराई, भित्री मधेश, नदि किनार, बेसी तथा समतल फाँट ।
१०२					
१०३					
१०४	साभा १२७, FI (पञ्जीकरण मात्र)	२०७४ (२०१८)	११८	५.१६	समुन्द्र सतहबाट ७०० मि. उचाई सम्मको तराई, भित्री मधेश, नदि किनार, बेसी तथा समतल फाँट ।
१०५	साभा १३४, FI (पञ्जीकरण मात्र)	२०७४ (२०१८)	११५-११८	५.६४	समुन्द्र सतहबाट ७०० मि. उचाई सम्मको तराई, भित्री मधेश, नदि किनार, बेसी तथा समतल फाँट ।

क्र. सं.	बालीको जात	सिफारिस वर्ष	पाक्ने दिन	उत्पादन क्षमता (मे.टन/हे)	सिफारिस क्षेत्र
१०६	अराईज ६१२९ गोल्ड, F1 (पञ्जीकरण मात्र)	२०७४ (२०१८)	११२-११५	६.५-७	समुन्द्र सतहबाट ७०० मि. उचाई सम्मको तराई, भित्री मधेश, नदि किनार, बेसी तथा समतल फाँट ।
१०७					
१०८	भि.एन.आर.२२ ३३, F1 (पञ्जीकरण मात्र)	२०७४ (२०१८)	१२०-१२५	५.५-६.६	समुन्द्र सतहबाट ७०० मि. उचाई सम्मको तराई, भित्री मधेश, नदि किनार, बेसी तथा समतल फाँट ।
१०९	भि.एन.आर.२२४ ५, F1 (पञ्जीकरण मात्र)	२०७४ (२०१८)	१२०-१२५	५.५-६.६	समुन्द्र सतहबाट ७०० मि. उचाई सम्मको तराई, भित्री मधेश, नदि किनार, बेसी तथा समतल फाँट ।
११०	डि.वाई.६८, F1 (पञ्जीकरण मात्र)	२०७४ (२०१८)	१२०	४.३-६.२	समुन्द्र सतहबाट ७०० मि. उचाई सम्मको तराई, भित्री मधेश, नदि किनार, बेसी तथा समतल फाँट ।
१११	डि.वाई.७९, F1 (पञ्जीकरण मात्र)	२०७४ (२०१८)	१२१	४.३-६.२	समुन्द्र सतहबाट ७०० मि. उचाई सम्मको तराई, भित्री मधेश, नदि किनार, बेसी तथा समतल फाँट ।
११२	कालो चामल (पञ्जीकरण मात्र)	२०७५ (२०१८)	९९-१२५	२.२	तराई, भित्री मधेश, पहाड, उपत्यका र बेसीहरू ।
११३	LPNBR 1605, F1 (पञ्जीकरण मात्र)	२०७५ (२०१८)	१५०	७.०	पूर्वी तथा मध्य तराई ।
११४	श्रीराम खुशबु, F1 (पञ्जीकरण मात्र)	२०७५ (२०१८)	११८-१२१	५.२-६.२	तराई, भित्री मधेश, नदि किनार ।
११५	अराईज आइडिया, F1 (पञ्जीकरण मात्र)	२०७५ (२०१८)	१२०-१२५	५.३-६.१	तराई, भित्री मधेश, नदि किनार ।
११६	अल्ट्रा सुपर सम्पूर्ण, OP (पञ्जीकरण मात्र)	२०७५ (२०१८)	१३५-१३७	४.०५- ४.५१	समुन्द्र सतहबाट ७०० मि. उचाई सम्मको तराई, भित्री मधेश तथा नदि किनार ।
११७	अड्डर ज्योतिका, OP (पञ्जीकरण मात्र)	२०७६ (२०१९)	१३४	४.१	समुन्द्र सतहबाट ७०० मि. उचाई सम्मको तराई, भित्री मधेश र बेसीहरू ।
११८	टि.एम.आर.भि.१ ६२६, OP (पञ्जीकरण मात्र)	२०७६ (२०१९)	१३४	५.१	समुन्द्र सतहबाट ७०० मि. उचाई सम्मको तराई, भित्री मधेश र बेसीहरू ।
११९	मुकाबला २३, OP (पञ्जीकरण मात्र)	२०७६ (२०१९)	१२५	५.२	समुन्द्र सतहबाट ७०० मि. उचाई सम्मको तराई, भित्री मधेश र बेसीहरू ।
१२०	रंजित, OP (पञ्जीकरण मात्र)	२०७६ (२०१९)	१५५-१६०	४.५-५.०	समुन्द्र सतहबाट ७०० मि. उचाई सम्मको तराई, भित्री मधेश र बेसीहरू ।
१२१	सावाँ मन्सुली, OP (पञ्जीकरण मात्र)	२०७६ (२०१९)	१४५-१६०	५-६	समुन्द्र सतहबाट ७०० मि. उचाई सम्मको तराई, भित्री मधेश र बेसीहरू ।

क्र. सं.	बालीको जात	सिफारिस वर्ष	पाक्ने दिन	उत्पादन क्षमता (मे.टन/हे)	सिफारिस क्षेत्र
१२२	सर्जु ५२, OP (पञ्जीकरण मात्र)	२०७६ (२०१९)	१२०-१३०	६-७	समुन्द्र सतहबाट ७०० मि. उचाई सम्मको तराई, भित्री मधेश र बेसीहरु ।
१२३	सुपर चाईना ६०१, FI (पञ्जीकरण मात्र)	२०७६ (२०१९)	१२५	६.६	समुन्द्र सतहबाट ७०० मि. उचाई सम्मको तराई, भित्री मधेश र बेसीहरु ।
१२४	तहल्का, FI (पञ्जीकरण मात्र)	२०७६ (२०१९)	१२८	५.१	समुन्द्र सतहबाट ७०० मि. उचाई सम्मको तराई, भित्री मधेश र बेसीहरु ।
१२५	महाराजा, FI (पञ्जीकरण मात्र)	२०७६ (२०१९)	१३३	५.१	समुन्द्र सतहबाट ७०० मि. उचाई सम्मको तराई, भित्री मधेश र बेसीहरु ।
१२६	२७ पि.६३, FI (पञ्जीकरण मात्र)	२०७६ (२०१९)	१३३	५.०	समुन्द्र सतहबाट ७०० मि. उचाई सम्मको तराई, भित्री मधेश र बेसीहरु ।
१२७	यु.एस. ३०५, FI (पञ्जीकरण मात्र)	२०७६ (२०१९)	१३२	५.०	समुन्द्र सतहबाट ७०० मि. उचाई सम्मको तराई, भित्री मधेश र बेसीहरु ।
१२८	९४४४, FI (पञ्जीकरण मात्र)	२०७६ (२०१९)	१२५	५.३८	समुन्द्र सतहबाट ७०० मि. उचाई सम्मको तराई, भित्री मधेश र बेसीहरु ।
१२९	के.पि.एच. ४६८, FI (पञ्जीकरण मात्र)	२०७६ (२०१९)	१२२	६.९९	समुन्द्र सतहबाट ७०० मि. उचाई सम्मको तराई, भित्री मधेश र बेसीहरु ।
१३०	पृथ्वी गोल्ड ११११, FI (पञ्जीकरण मात्र)	२०७६ (२०१९)	१२९	५.२	समुन्द्र सतहबाट ७०० मि. उचाई सम्मको तराई, भित्री मधेश र बेसीहरु ।
१३१	एम.आर.पि. ५५६९, FI (पञ्जीकरण मात्र)	२०७६ (२०१९)	१२६	६.३	समुन्द्र सतहबाट ७०० मि. उचाई सम्मको तराई, भित्री मधेश र बेसीहरु ।
१३२	एम.आर.पि. ५५६६ उपज, FI (पञ्जीकरण मात्र)	२०७६ (२०१९)	१२६	६.१	समुन्द्र सतहबाट ७०० मि. उचाई सम्मको तराई, भित्री मधेश र बेसीहरु ।
१३३	हर्दिनाथ हाईब्रिड - १, FI	२०७७ (२०२०)	१२१	६.४७	समुन्द्र सतह देखि १००० मि. उचाईसम्मको तराई, भित्री मधेश तथा नदि किनारका फाँट ।
१३४	हर्दिनाथ हाईब्रिड- ३, FI	२०७७ (२०२०)	११०	६.४२	समुन्द्र सतह देखि १००० मि. उचाई सम्मको तराई, भित्री मधेश तथा नदि किनारका फाँट ।
१३५	हर्दिनाथ बोरो धान- १	२०७७ (२०२०)	१६६	६.२०	समुन्द्र सतह देखि ५०० मि. उचाई सम्म तराई देखि पूर्वी तराईका क्षेत्रहरु ।
१३६	शुद्धोधन कालानमक	२०७७ (२०२०)	१५४	३.२०	समुन्द्र सतह देखि ५०० मि. उचाई सम्मको तराई तथा भित्री मधेशको सिंचित एवं आंशिक सिंचाई सुविधा भएको क्षेत्र ।
१३७	हर्दिनाथ साँवा	२०७७ (२०२०)	१५२	४.५-४.८	समुन्द्र सतह देखि ७०० मि.

क्र. सं.	बालीको जात	सिफारिस वर्ष	पाक्ने दिन	उत्पादन क्षमता (मे.टन/हे)	सिफारिस क्षेत्र
	मन्सुली				उचाई सम्मको तराई, भित्री मधेश तथा नदि किनारका बेसीहरुको सिंचित एवं आंशिक सिंचाई सुविधा भएको क्षेत्र ।
१३८	कालोनुनिया (उन्नत) (पञ्जीकरण मात्र)	२०७७ (२०२०)	१७४	३.२३	समुन्द्र सतह देखि २०० मि. उचाई सम्मको भापा, मोरङ्ग र सुनसरी एवं आंशिक सिंचाई सुविधा भएको क्षेत्र ।
१३९	टि.एम.आर.एच. १२४ (TMRH 124), F1 (पञ्जीकरण मात्र)	२०७८ (२०२१)	१२१	५.७२	समुन्द्र सतहबाट ७०० मि. उचाई सम्मको तराई, भित्री मधेश र बेसीहरु ।
१४०	एम.पि. ३०३० (MP 3030), F1 (पञ्जीकरण मात्र)	२०७८ (२०२१)	१२१	७.०२	समुन्द्र सतहबाट ७०० मि. उचाई सम्मको तराई, भित्री मधेश र बेसीहरु ।
१४१	एरिज ए.जेड. ६६३३ एस.टि. (Arize AZ 6633 ST), F1 (पञ्जीकरण मात्र)	२०७८ (२०२१)	१२७	५.७१	समुन्द्र सतहबाट ७०० मि. उचाई सम्मको तराई, भित्री मधेश र बेसीहरु ।
१४२	२७ पि. २२ (27P22), F1 (पञ्जीकरण मात्र)	२०७८ (२०२१)	१२५	६.१४	समुन्द्र सतहबाट ७०० मि. उचाई सम्मको तराई, भित्री मधेश र बेसीहरु ।
१४३	आर.एच.आर. १११ (RHR 111), F1 (पञ्जीकरण मात्र)	२०७८ (२०२१)	१२५	५.७०	समुन्द्र सतहबाट ७०० मि. उचाई सम्मको तराई, भित्री मधेश र बेसीहरु ।
१४४	एम.पि.आर. ५०५, OP (MPR 505) (पञ्जीकरण मात्र)	२०७८ (२०२१)	१३१	४.२२	समुन्द्र सतहबाट ७०० मि. उचाई सम्मको तराई, भित्री मधेश र बेसीहरु ।
१४५	खुमल-१२	२०७८ (२०२२)	१४६	४.७२	समुन्द्र सतहबाट ८००-१५०० मि. सम्मका पहाडी क्षेत्र ।
१४६	खुमल-१४	२०७८ (२०२२)	१४१	४.८१	समुन्द्र सतहबाट ८००-१५०० मि. सम्मका पहाडी क्षेत्र ।
१४७	एक्ले (पञ्जीकरण मात्र)	२०७८ (२०२२)	१५५-१६५	३.८४-४.३२	समुन्द्र सतहबाट ८००-१००० मि. सम्मका मध्यपहाडी क्षेत्र ।
१४८	रातो अनदि (पञ्जीकरण मात्र)	२०७८ (२०२२)	१५०-१६०	२.८८-३.८४	समुन्द्र सतहबाट ८००-१००० मि. सम्मका मध्यपहाडी क्षेत्र ।
१४९	कालो फिनुवा (पञ्जीकरण मात्र)	२०७८ (२०२२)	१६०-१७०	२.४०-२.८८	समुन्द्र सतहबाट ८००-१००० मि. सम्मका मध्यपहाडी क्षेत्र ।
१५०	वयर्नी (पञ्जीकरण मात्र)	२०७८ (२०२२)	१५०-१६०	२.६४-३.१२	समुन्द्र सतहबाट ८००-१००० मि. सम्मका मध्यपहाडी क्षेत्र ।
१५१	पहेले (पञ्जीकरण मात्र)	२०७८ (२०२२)	१५०-१६०	२.४०-२.८८	समुन्द्र सतहबाट ८००-१००० मि. सम्मका मध्यपहाडी क्षेत्र ।
१५२	पि ए सी ८७४४ प्लस (PAC 8744+), F1 (पञ्जीकरण मात्र)	२०७८ (२०२२)	१२५	६.३९	समुन्द्र सतह देखि ७०० मि. सम्मको तराई, भित्री मधेश र बेसीहरु ।

क्र. सं.	बालीको जात	सिफारिस वर्ष	पाक्ने दिन	उत्पादन क्षमता (मे. टन/हे)	सिफारिस क्षेत्र
१५३	ए डि भी ८५७७, (ADV 8577), F1 (पञ्जीकरण मात्र)	२०७८ (२०२२)	१२३	६.३६	समुन्द्र सतह देखि ७०० मि. सम्मको तराई, भित्री मधेश र बेसीहरु ।
१५४	एम आर ८३३३ (MR 8333), F1 (पञ्जीकरण मात्र)	२०७८ (२०२२)	१२४	६.५०	समुन्द्र सतह देखि ७००मि. सम्मको तराई, भित्री मधेश र बेसीहरु ।
१५५	एन पि एच-५६७ (NPH- 567 (Winner), F1 (पञ्जीकरण मात्र)	२०७८ (२०२२)	१२७	६.०१	समुन्द्र सतह देखि ७०० मि. सम्मको तराई, भित्री मधेश र बेसीहरु ।
१५६	खुमल वासमती- १६	२०७८ (२०२२)	१३६	४.२०	समुन्द्र सतहबाट ७०० देखि १५०० मि. उचाई सम्मका क्षेत्रहरु ।
१५७	हर्दिनाथ- ६	२०७८ (२०२२)	१३५	५.२१	समुन्द्र सतहबाट ७०० देखि १५०० मि. उचाई सम्मका तराई, भित्री मधेश तथा टार क्षेत्रहरु (वर्षे सिजनको लागि मात्र) ।
१५८	गंगासागर- १	२०७८ (२०२२)	१४५	३-३.५	समुद्री सतह देखि ७०० मि. उचाई सम्मका डुवान सम्भाव्य क्षेत्रहरु ।
१५९	गंगासागर- २	२०७८ (२०२२)	१३५	३.५-४	समुद्री सतह देखि ७०० मि. उचाई सम्मका डुवान सम्भाव्य क्षेत्रहरु ।
१६०	हर्दिनाथ- ४	२०७८ (२०२२)	११५	४.५-५	समुद्री सतह देखि ७०० मि. उचाई सम्मका क्षेत्रहरु (वारी-Upland र असिंचित क्षेत्र-Rainfed) ।
१६१	घैया- ३	२०७८ (२०२२)	१००	३.५-५	समुद्री सतह देखि ७०० मि. उचाई सम्मका पाखो वारी तथा असिंचित क्षेत्रहरु ।
१६२	अराईज एजेड ८४३३ डिटि, F1 Arize AZ 8433 DT (पञ्जीकरण मात्र)	२०७८ (२०२२)	६.३	१२५-१३०	समुद्री सतह देखि ७०० मि. उचाई सम्मका तराई, भित्री मधेश तथा टारका सिंचित क्षेत्रहरु ।

(ग) मकै

क्र.सं.	बालीको जात	सिफारिस वर्ष	पाक्ने दिन	उत्पादन क्षमता (मे. टन/हे)	सिफारिस क्षेत्र
१	खुमल पहेंलो	२०२२ (१९६५)	१२०-१३०	४.९	मध्यपहाड ।
२	रामपुर कम्पोजिट	२०३२ (१९७५)	११०-११५	४.४	तराई, भित्री मधेश, बेसी र मध्यपहाड ।
३	अरुण २	२०३९ (१९८१)	८०-९०	२.२	तराई, मध्यपहाड ।
४	मनकामना १	२०४४ (१९८७)	१२०-१३०	४.०	मध्यपहाड (हिउँदमा तराई क्षेत्रमा पनि लगाउन सकिने) ।
५	गणेश २	२०४६ (१९८९)	१५०-१८०	३.५	उच्च पहाड (हिउँदमा तराई र भित्री मधेशमा पनि लगाउन सकिने) ।
६	रामपुर २	२०४६ (१९८९)	१०५-११०	४.०	तराई, भित्री मधेश, बेसी र टार ।
७	अरुण १	२०५२ (१९९५)	९०-१००	४.०	पश्चिम तराई र मध्यपहाड ।
८	गणेश १	२०५४ (१९९७)	१७५	५.०	उच्च पहाड ।
९	मनकामना ३	२०५९ (२००२)	१४२	५.५	पूर्वाञ्चल, मध्यमाञ्चल र

क्र.सं.	बालीको जात	सिफारिस वर्ष	पाक्ने दिन	उत्पादन क्षमता (मै.टन/हे)	सिफारिस क्षेत्र
					पश्चिमाञ्चल विकास क्षेत्रका मध्य पहाडी क्षेत्र (१००० देखि १७०० मि. सम्मको उचाईको लागि) ।
१०	गौरव हार्डब्रिड मकै	२०६१ (२००३)	११०-१५०	८.१	तराई र भित्री मधेश (हिउँदे खेतीको लागि) ।
११	देउती	२०६३ (२००६)	१३०-१३५	५.७	मध्यपहाड ।
१२	सितला	२०६३ (२००६)	१३०-१३५	६.०८	पहाड ।
१३	मनकामना ४	२०६५ (२००८)	११७	५.३	नेपालको पूर्वदेखि पश्चिमसम्म मध्यपहाडको १६०० मि. भन्दा तल ।
१४	पोसिलो मकै १	२०६५ (२००८)	१४५-१५५	५.३	नेपालको पूर्वदेखि पश्चिमसम्म मध्यपहाडको १६०० मि. भन्दा तल ।
१५	मनकामना ५	२०६६ (२०१०)	१४०-१४५	५.२७	कर्णाली पूर्वका मध्यपहाड ।
१६	मनकामना ६	२०६६ (२०१०)	१४०-१४५	५.३४	पूर्वी-मध्यपश्चिम पहाड ।
१७	बायो ९६८१, F1 (पञ्जीकरण मात्र)	२०६७ (२०१०)	९०-११०	६.५-८	मध्यमाञ्चल क्षेत्रको मध्यपहाड-बर्षे मौसम र पूर्वी तराई- हिउँदे मौसम ।
१८	राजकुमार, F1 (पञ्जीकरण मात्र)	२०६७ (२०१०)	१००-११०	८-९	तराई, भित्री मधेश, रिभर बेसिन, भ्याली र तल्लो पहाडी भेगको ७०० मि. उचाई सम्म ।
१९	नुतन के.एच. १०१) F1 (पञ्जीकरण मात्र)	२०६७ (२०१०)	९०-९२	६.५-८	तराई, भित्री मधेश, रिभर बेसिन र उपत्यकाको ७०० मि. उचाई सम्मको ।
२०					
२१	डि.के.सी. ९०८१, F1 (पञ्जीकरण मात्र)	२०६७ (२०११)	१२०-१६०	१०-१२	मध्य तराई-हिउँदे मौसम (कार्तिक-माघ) ।
२२	अल राउण्डर, F1 (पञ्जीकरण मात्र)	२०६७ (२०११)	१२०-१६०	७-१०	तराई क्षेत्रमा-हिउँदे तथा बर्षे मौसम ।
२३					
२४					
२५					
२६	बिस्को- ९४०, F1 (पञ्जीकरण मात्र)	२०६८ (२०११)	१३५-१४०	७.१३	मध्य तराई र पहाड ।
२७	सि- १९२१, F1 (पञ्जीकरण मात्र)	२०६८ (२०११)	१४०-१६७ (Winter) १०५-११० (Rainy)	५.१४-७.५	पूर्वी तथा मध्य तराई र मध्यपहाडको बेसी तथा टार ।
२८	सि.पि.- ८०८, F1 (पञ्जीकरण मात्र)	२०६८ (२०११)	१३०-१४० (Winter) ११०-१२० (Rainy)	९.९५	पूर्वी तथा मध्य तराई ।
२९	सि.पि.- ६६६, F1 (पञ्जीकरण मात्र)	२०६८ (२०११)	११०-१२०	६.९७	पूर्वी तथा मध्य तराई ।
३०	गोदावरी- ९८९, F1 (पञ्जीकरण मात्र)	२०६८ (२०११)	१०५	७.३६	पूर्वी तथा मध्य तराई र मध्यपहाडको बेसी तथा टार ।
३१	अली- २, F1	२०६८ (२०११)	१०५	५.६९	पूर्वी तथा मध्य तराई र

क्र.सं.	बालीको जात	सिफारिस वर्ष	पाक्ने दिन	उत्पादन क्षमता (मि.टन/हे)	सिफारिस क्षेत्र
	(पञ्जीकरण मात्र)				मध्यपहाडको बेंसी तथा टार ।
३२					
३३	रामपुर हाईब्रिड- २	२०६९ (२०१२)	१३०-१६० हिउँदे १२५ वर्षे	७.० हिउँदे ३.५५ वर्षे	नारायणी नदि पूर्वका भित्री मधेश तथा तराई ।
३४	आर.एम.एल.- ४ (Inbred line)	२०६९ (२०१२)			नारायणी नदि पूर्वका भित्री मधेश तथा तराई ।
३५	एन.एम.एल.- २ (Inbred line)	२०६९ (२०१२)			नारायणी नदि पूर्वका भित्री मधेश तथा तराई ।
३६	आदित्य- ९२९, F1 (पञ्जीकरण मात्र)	२०६९ (२०१२)	१२१ (Days to silking)	७.२	नारायणी नदि पूर्वका भित्री मधेश तथा तराई ।
३७	प्रोएगो- ४६४२, F1 (पञ्जीकरण मात्र)	२०६९ (२०१२)	११५ (Days to silking)	८.२९	नारायणी नदि पूर्वका भित्री मधेश तथा तराई ।
३८	विस्को- ९४० नयाँ, F1 (पञ्जीकरण मात्र)	२०६९ (२०१२)	११९ (Days to silking)	७.७४	नारायणी नदि पूर्वका भित्री मधेश तथा तराई ।
३९	सि.पी.- ८३८, F1 (पञ्जीकरण मात्र)	२०६९ (२०१२)	११९ (Days to silking)	७.११	नारायणी नदि पूर्वका भित्री मधेश तथा तराई ।
४०	१०भि.१०, F1 (पञ्जीकरण मात्र)	२०६९ (२०१२)	११६ (Days to silking)	७.४६	नारायणी नदि पूर्वका भित्री मधेश तथा तराई ।
४१	डि.एम.एच ७३१४, F1 (पञ्जीकरण मात्र)	२०६९ (२०१२)	१२३ (Days to silking)	६.६६	नारायणी नदि पूर्वका भित्री मधेश तथा तराई ।
४२	डि.एम.एच.- ८४९, F1(पञ्जीकरण मात्र)	२०६९ (२०१२)	११३ (Days to silking)	६.८५	नारायणी नदि पूर्वका भित्री मधेश तथा तराई ।
४३	एम.एम. ११०७, F1 (पञ्जीकरण मात्र)	२०६९ (२०१२)	१२३ (Days to silking)	९.०	नारायणी नदि पूर्वका भित्री मधेश तथा तराई ।
४४	डेकाल्ब डबल, F1 (पञ्जीकरण मात्र)	२०६९ (२०१२)	११८ (Days to silking)	६.७९	नारायणी नदि पूर्वका भित्री मधेश तथा तराई ।
४५					
४६	एन.एम.एच.- ७३१, F1 (पञ्जीकरण मात्र)	२०६९ (२०१२)	११५ (Days to silking)	७.९२	नारायणी नदि पूर्वका भित्री मधेश तथा तराई ।
४७	पायोनियर- ३५२२, F1 (पञ्जीकरण मात्र)	२०६९ (२०१२)	१२२ (Days to silking)	८.६५	नारायणी नदि पूर्वका भित्री मधेश तथा तराई ।
४८					
४९	९२२०, F1 (पञ्जीकरण मात्र)	२०६९ (२०१२)	११७ (Days to silking)	७.६७	तराई, भित्री मधेश, रिभर वेसिन र उपत्यकाको ७०० मि. उचाई सम्मको ।
५०	टि.एक्स ३६९, F1 (पञ्जीकरण मात्र)	२०६९ (२०१२)	१२४ (Days to silking)	९	तराई, भित्री मधेश, रिभर वेसिन र उपत्यकाको ७०० मि. उचाई सम्मको ।
५१	सि. १९४६, F1 (पञ्जीकरण मात्र)	२०६९ (२०१२)	११६ (Days to silking)	९.७	नारायणी नदि पूर्वका भित्री मधेश तथा तराई ।
५२	खुमल हाब्रिड मकै- २	२०७१ (२०१४)	१५२- Winter १३८-Summer	९.०८ ८.५	मध्य पहाडी क्षेत्रमा वर्षा याममा र तराई तथा भित्री मधेशमा हिउँदे मौसममा ।
५३	के.वाई.एम.- ३३	२०७१ (२०१४)	६८ (Days to silking)	२.५	मध्य पहाडी क्षेत्रमा वर्षा याममा र तराई तथा भित्री मधेशमा

क्र.सं.	बालीको जात	सिफारिस वर्ष	पाक्ने दिन	उत्पादन क्षमता (मै.टन/हे)	सिफारिस क्षेत्र
					हिउँदे मौसममा ।
५४	के.वाई.एम.- ३५	२०७१ (२०१४)	६६ (Days to silking)	१.५	मध्य पहाडी क्षेत्रमा वर्षा याममा र तराई तथा भित्री मधेशमा हिउँदे मौसममा ।
५५	रेशुङ्गा कम्पोजीट	२०७१ (२०१४)	१२७	५.२	मध्य तथा पश्चिमाञ्चल क्षेत्रको ७०० देखि १४०० मि. उचाइको पहाडी क्षेत्र ।
५६	गुल्मी- २ (पञ्जीकरण मात्र)	२०७१ (२०१४)	१२५	५.४	गुल्मी र अर्घाखाँची जिल्लाको ७०० देखि १४०० मि. उचाइको क्षेत्र ।
५७	अरुण ३	२०७२ (२०१५)	१००	३.९	मध्य पश्चिमदेखि पूर्वको तराई, भित्री मधेश र मध्य पहाड । तराई र भित्री मधेशमा हिउँदे र वसन्त तथा मध्य पहाडमा गृष्म ऋतुमा खेती गर्न सकिने ।
५८	अरुण ४	२०७२ (२०१५)	११३-११५	४.२	मध्य पश्चिम देखि पूर्वको तराई, भित्री मधेश र मध्य पहाड । तराई र भित्री मधेशमा हिउँदे र वसन्त तथा मध्य पहाडमा गृष्म ऋतुमा खेती गर्न सकिने ।
५९	अरुण ६	२०७२ (२०१५)	९०	३.५	मध्य पश्चिम देखि पूर्वको तराई, भित्री मधेश र मध्य पहाड । तराई र भित्री मधेशमा हिउँदे र वसन्त तथा मध्य पहाडमा गृष्म ऋतुमा खेती गर्न सकिने ।
६०	रामपुर हाईब्रिड ४	२०७३ (२०१६)	१५५-१६५	६.९५	तराई र भित्री मधेशको हिउँदे सिजन ७०० मि. सम्म ।
६१	आर.एम.एल. ३२ (ईनब्रेड लाईन)	२०७३ (२०१६)			तराई र भित्री मधेशको हिउँदे सिजन ७०० मि. सम्म ।
६२	आर.एम.एल. १७ (ईनब्रेड लाईन)	२०७३ (२०१६)			तराई र भित्री मधेशको हिउँदे सिजन ७०० मि. सम्म ।
६३	रामपुर हाईब्रिड ६	२०७३ (२०१६)	१५८-१६५	६.८	तराई र भित्री मधेशको हिउँदे सिजन ७०० मि. सम्म ।
६४	आर.एम.एल. ४ (ईनब्रेड लाईन)	२०७३ (२०१६)			तराई र भित्री मधेशको हिउँदे सिजन ७०० मि. सम्म ।
६५	जि.के. ३१४०, F1 (पञ्जीकरण मात्र)	२०७३ (२०१६)	१७५	६.४	नारायणी नदि देखि पूर्वी तराई र भित्री मधेशको हिउँदे सिजनको लागि ७०० मि. सम्म ।
६६	जि.के. ३११४, F1 (पञ्जीकरण मात्र)	२०७३ (२०१६)	१७०	६.५	नारायणी नदि देखि पूर्वी तराई र भित्री मधेशको हिउँदे सिजनको लागि ७०० मि. सम्म ।
६७	एन.एम.एच. ७१३, F1 (पञ्जीकरण मात्र)	२०७३ (२०१६)	१७५	६.३	नारायणी नदि देखि पूर्वी तराई र भित्री मधेशको हिउँदे सिजनको लागि ७०० मि. सम्म ।
६८	एन.एम.एच. १२४७, F1 (पञ्जीकरण मात्र)	२०७३ (२०१६)	१७७	६.०७	नारायणी नदि देखि पूर्वी तराई र भित्री मधेशको हिउँदे सिजनको लागि ७०० मि. सम्म ।

क्र.सं.	बालीको जात	सिफारिस वर्ष	पाक्ने दिन	उत्पादन क्षमता (मि.टन/हे)	सिफारिस क्षेत्र
६९	पि.३३९६, F1 (पञ्जीकरण मात्र)	२०७३ (२०१६)	१६५	६.२९	नारायणी नदि देखि पूर्वी तराई र भित्री मधेशको हिउँदे सिजनको लागि ७०० मि. सम्म ।
७०	३०२२, F1 (पञ्जीकरण मात्र)	२०७३ (२०१६)	१७०	६.३	नारायणी नदि देखि पूर्वी तराई र भित्री मधेशको हिउँदे सिजनको लागि ७०० मि. सम्म ।
७१	३०३३, F1 (पञ्जीकरण मात्र)	२०७३ (२०१६)	१७०	६.४	नारायणी नदि देखि पूर्वी तराई र भित्री मधेशको हिउँदे सिजनको लागि ७०० मि. सम्म ।
७२					
७३	विस्को ९७ गोल्ड, F1 (पञ्जीकरण मात्र)	२०७३ (२०१६)	१८०	८.२	नारायणी नदि देखि पूर्वी तराई र भित्री मधेशको हिउँदे सिजनका लागि ७०० मि. सम्म ।
७४	९०० एम.गोल्ड, F1 (पञ्जीकरण मात्र)	२०७३ (२०१७)	१८०	६.५	समुन्द्र सतहबाट ७०० मि. उचाई सम्मको नारायणी नदि पूर्वका तराई र भित्री मधेशमा हिउँदे सिजनको लागी ।
७५					
७६	पोषिलो मकै २	२०७४ (२०१८)	१२०-१६०	४.५	तराई, भित्री मधेशको समुन्द्र सतहदेखि ८०० मि. सम्म (वर्षे तथा हिउँदे सिजनको लागि) र मध्य पहाडको समुन्द्र सतह देखि ८००-१८०० मि. उचाई सम्म (वर्षे सिजनको लागि) ।
७७	रामपुर ४	२०७४ (२०१८)	१७०	५.४०	तराई, भित्री मधेशको समुन्द्र सतहदेखि ७०० मि. उचाईसम्म ।
७८	मनकामना ७	२०७४ (२०१८)	१५८	६.४६	मध्य पहाडको समुन्द्र सतहदेखि ७००-१६०० मि. उचाईसम्म ।
७९	रामपुर हाईब्रिड, F1 (पञ्जीकरण मात्र)	२०७४ (२०१८)	११० -१५५	७.५६	समुन्द्र सतह देखि ७०० मि. उचाई सम्मका तराई, भित्री मधेशमा हिउँदे सिजनको लागि ।
८०	रामपुर हाईब्रिड १०, F1 (पञ्जीकरण मात्र)	२०७४ (२०१८)	१२०-१६०	८.०५	समुन्द्र सतह देखि ७०० मि. उचाई सम्मका तराई, भित्री मधेशमा हिउँदे सिजनको लागि ।
८१	पि.एल. ३३००, F1 (पञ्जीकरण मात्र)	२०७४ (२०१८)	१६०-१६५	८.४८	समुन्द्र सतह देखि ७०० मि. उचाई सम्मको नारायणी नदि पूर्वका तराई र भित्री मधेशमा हिउँदे सिजनको लागि ।
८२	पि.एल. ३३३१, F1 (पञ्जीकरण मात्र)	२०७४ (२०१८)	१६०-१६५	९.०१	समुन्द्र सतह देखि ७०० मि. उचाईसम्मको नारायणी नदि पूर्वका तराई र भित्री मधेशमा हिउँदे सिजनको लागि ।

क्र.सं.	बालीको जात	सिफारिस वर्ष	पाक्ने दिन	उत्पादन क्षमता (मि.टन/हे)	सिफारिस क्षेत्र
८३	एच.पि. २२२, F1 (पञ्जीकरण मात्र)	२०७४ (२०१८)	१६०-१६५	८.७४	समुन्द्र सतह देखि ७०० मि. उचाईसम्मको नारायणी नदि पूर्वका तराई र भित्री मधेशमा हिउँदे सिजनको लागि ।
८४	९७८४, F1 (पञ्जीकरण मात्र)	२०७४ (२०१८)	१४०-१५०	७.८१	समुन्द्र सतह देखि ७०० मि. उचाईसम्मको नारायणी नदि पूर्वका तराई र भित्री मधेशमा हिउँदे सिजनको लागि ।
८५	९५१ सुपर, F1 (पञ्जीकरण मात्र)	२०७४ (२०१८)	१५५-१६०	७.२७	समुन्द्र सतह देखि ७०० मि. उचाईसम्मको नारायणी नदि पूर्वका तराई र भित्री मधेशमा हिउँदे सिजनको लागि ।
८६	पि. ३५३३, F1 (पञ्जीकरण मात्र)	२०७४ (२०१८)	१६०-१७०	७.५५	समुन्द्र सतह देखि ७०० मि. उचाईसम्मको नारायणी नदि पूर्वका तराई र भित्री मधेशमा हिउँदे सिजनको लागि ।
८७					
८८					
८९	जे.के.एम.एच. ५०२, F1 (पञ्जीकरण मात्र)	२०७४ (२०१८)	११५	७.०९	समुन्द्र सतह देखि ७०० मि. उचाईसम्मको नारायणी नदि पूर्वका तराई र भित्री मधेशमा हिउँदे सिजनको लागि ।
९०	कर्न किंग ९५२२ (एम ९२९२), F1 (पञ्जीकरण मात्र)	२०७४ (२०१८)	१६०-१६५	७.२२	समुन्द्र सतह देखि ७०० मि. उचाईसम्मको नारायणी नदि पूर्वका तराई र भित्री मधेशमा हिउँदे सिजनको लागि ।
९१	सुप्रिम ९०६२ (विकास), F1 (पञ्जीकरण मात्र)	२०७४ (२०१८)	१६०-१६५	७.१२	समुन्द्र सतह देखि ७०० मि. उचाईसम्मको नारायणी नदि पूर्वका तराई र भित्री मधेशमा हिउँदे सिजनको लागि ।
९२					
९३					
९४	एन.एच.एम. ३३५५, F1 (पञ्जीकरण मात्र)	२०७७ (२०२०)	१६०-१६५	७.५७	समुन्द्र सतह देखि २०० मि. उचाईसम्मको भापा, मोरङ्ग र सुनसरी जिल्लाहरूको सिंचित एवं आंशिक सिंचाई सुविधा भएको क्षेत्र ।
९५	एन.एच.एम. ५८९ (Suvarna), F1 (पञ्जीकरण मात्र)	२०७७ (२०२०)	१५०-१६०	७.६	नारायणी नदि पूर्वका तराई तथा भित्री मधेश (हिउँदे सिजनका लागि कार्तिक दोश्रो हप्तासम्म) ।
९६	पि. ३३५५, F1 (पञ्जीकरण मात्र)	२०७७ (२०२०)	१५५	८.०७	नारायणी नदि पूर्वका तराई तथा भित्री मधेश (हिउँदे सिजनका लागि कार्तिक दोश्रो हप्तासम्म) ।
९७	एम.एम. २५६२, F1 (पञ्जीकरण मात्र)	२०७७ (२०२०)	१६०	९.३१	नारायणी नदि पूर्वका तराई तथा भित्री मधेश (हिउँदे सिजनका लागि कार्तिक दोश्रो हप्तासम्म) ।
९८	विस्को कनक ५१, F1 (पञ्जीकरण मात्र)	२०७७ (२०२०)	१५०-१६०	७.५८	नारायणी नदि पूर्वका तराई तथा भित्री मधेश (हिउँदे सिजनका लागि कार्तिक दोश्रो हप्तासम्म) ।
९९	के.एच.एम. १३११,	२०७७ (२०२०)	१५०-१६०	८.४२	नारायणी नदि पूर्वका तराई तथा

क्र.सं.	बालीको जात	सिफारिस वर्ष	पाक्ने दिन	उत्पादन क्षमता (मि.टन/हे)	सिफारिस क्षेत्र
	F1 (पञ्जीकरण मात्र)				भित्री मधेश (हिउँदे सिजनका लागि कार्तिक दोश्रो हप्तासम्म) ।
१००	स्टार ९, F1 (पञ्जीकरण मात्र)	२०७७ (२०२०)	१५०-१६०	८.६३	नारायणी नदि पूर्वका तराई तथा भित्री मधेश (हिउँदे सिजनका लागि कार्तिक दोश्रो हप्तासम्म) ।
१०१	टि.एच.एम.टि. ८०६, F1 (पञ्जीकरण मात्र)	२०७७ (२०२०)	१५०-१६०	७.३०	नारायणी नदि पूर्वका तराई तथा भित्री मधेश (हिउँदे सिजनका लागि कार्तिक दोश्रो हप्तासम्म) ।
१०२	मनकामना ९	२०७७ (२०२१)	१३२	५.४४	समुन्द्र सतहबाट ८०० देखि १८०० मि. उचाईसम्मका मध्यपहाडी क्षेत्र ।
१०३	रामपुर हाइब्रिड-१२, F1	२०७८ (२०२२)	तराई (हिउँदे सिजन) : १६०-१६५ दिन नदि किनार क्षेत्र (वर्षे सिजन) : १२०-१५० दिन	९.४४	समुन्द्र सतहबाट ७०० मि. उचाई सम्मका तराई, भित्री मधेश, नदि किनार तथा बेंसी क्षेत्रहरू ।
१०४	रामपुर हाइब्रिड-१४, F1	२०७८ (२०२२)	तराई (हिउँदे सिजन) : १५५-१७० दिन बेंसी क्षेत्र (Foot Hills) (वर्षे सिजन) : १२०-१४५ दिन	६.८५	समुद्री सतह देखि १००० मि. उचाई सम्मका तराई, भित्री मधेश र बेंसी क्षेत्रहरू (Foot hills) ।
१०५	रामपुर हाइब्रिड-१६, F1	२०७८ (२०२२)	तराई (हिउँदे सिजन) : १६०-१७५ दिन बेंसी क्षेत्र (Foot Hills) (वर्षे सिजन) : १२५-१५० दिन	७.१५	समुद्री सतह देखि १००० मि. उचाई सम्मका तराई, भित्री मधेश र बेंसी क्षेत्रहरू (Foot hills) ।
१०६	एन.एम.एच. ८३५२, F1 (पञ्जीकरण मात्र)	२०७८ (२०२२)	१६०-१७०	८.९०	समुद्री सतह देखि ७०० मि.सम्मका तराई तथा भित्री मधेशका क्षेत्रहरू ।

(घ) गहुँ

क्र.सं.	बालीको जात	सिफारिस वर्ष	पाक्ने दिन	उत्पादन क्षमता (मि.टन/हे.)	सिफारिस क्षेत्र
१	लेर्मा ५२	२०१७ (१९६०)	१७६	५.०	मध्यपहाड ।
२	आर.आर. २१	२०२७ (१९७१)	११६-१६०	४.०	तराई र पहाड ।
३	यु.पी. २६२	२०३५ (१९७८)	१२२	४.०	तराई ।
४	नेपाल २९७	२०४२ (१९८५)	११७	५.०	तराई ।
५	अन्नपुरा १	२०४५ (१९८८)	१६८	५.५	१००० मि. उचाई भन्दा माथिको पहाड ।

क्र.सं.	बालीको जात	सिफारिस वर्ष	पाक्ने दिन	उत्पादन क्षमता (मै.टन/हे.)	सिफारिस क्षेत्र
६	अन्नपुर्ण ३	२०४७ (१९९१)	१६५	५.५	लुम्ले र पाखीवास क्षेत्रको ११०० मि. उचाईसम्मको भूमि।
७	बी.एल. १०२२	२०४८ (१९९१)	१२०	५.०	नारयणी नदिदेखि पश्चिमको तराई, टार र १००० मि. सम्म उचाई भएका उपत्यकाहरू।
८	भूकुटी	२०५१ (१९९४)	१२०	५.०	तराई, टार र १००० मि. सम्म उचाई भएका उपत्यकाहरू।
९	अन्नपुर्ण ४	२०५१ (१९९४)	१६१	५.०	मध्य र उच्च पहाड।
१०	बी.एल. ११३५	२०५१ (१९९४)	११५	५.०	तराई, टार र १००० मि. सम्म उचाई भएका उपत्यकाहरू।
११	अच्युत	२०५४ (१९९७)	१२५	४.५	टार, १००० मि. भन्दा कम उचाई भएका उपत्यकाको मध्यम तथा उच्च उर्वराभूमि।
१२	रोहिणी	२०५४ (१९९७)	११९	४.१	तराई, टार र १००० मि. भन्दा कम उचाई भएका उपत्यकाको सिंचित र मध्यम तथा उच्च उर्वराभूमि।
१३	पासाङ्गल्लामु	२०५४ (१९९७)	१७८	६.७	मध्यपहाड जस्तै काठमाडौं र जुम्ला सरहको समान हावापानी भएको उच्च पहाड।
१४	कान्ति	२०५४ (१९९७)	१७४	५.५	पहाडी क्षेत्रको मध्यम र उच्च उर्वराभूमि।
१५	बी.एल. १४७३	२०५६ (१९९९)	११५	४.०	तराई, टार र १००० मि. भन्दा कम उचाई भएका उपत्यकाको सिंचित र मध्यम तथा उच्च उर्वराभूमि।
१६	गौतम	२०६१ (२००४)	११९	३.४	तराई, टार र ५०० मि. भन्दा कम उचाई भएको उपत्यका।
१७	डब्लु.के. १२०४	२०६४ (२००७)	१७९	३.४	मध्य पहाड र उच्च पहाड।
१८	आदित्य	२०६६ (२०१०)	११८	४.७९	तराई, टार र ५०० मि. सम्मको उपत्यका।
१९	एन.एल. ९७१	२०६६ (२०१०)	१२२	४.५३	तराई, टार र ५०० मि. सम्मको उपत्यका।
२०	विजय	२०६७ (२०११)	१११-१२३	४.४५	तराई, टार र ५०० मि. सम्मको उपत्यका।
२१	गौरा (BL 3235)	२०६९ (२०१२)	१६०	४.२-५.०	मध्य तथा उच्च पहाड।
२२	धौलागिरी (BL 3503)	२०६९ (२०१२)	१५६	३.६-४.९	मध्य तथा उच्च पहाड।
२३	तिलोत्तमा	२०७२ (२०१५)	१०५-१२०	२.५-३.२	तराई र भित्री मधेशको सिंचित तथा

क्र.सं.	बालीको जात	सिफारिस वर्ष	पाक्ने दिन	उत्पादन क्षमता (मे.टन/हे.)	सिफारिस क्षेत्र
					अर्ध सिंचित क्षेत्र।
२४	डुफि	२०७२ (२०१५)	१६३-१७०	४.४८	मध्य तथा उच्च पहाड।
२५	बाणगंगा	२०७३ (२०१६)	११०	३.३	तराई, टार, होचो उपत्यका ७०० मि. सम्मको उचाईसम्म सिंचित र अर्ध सिंचित क्षेत्रको लागि।
२६	स्वर्गद्वारी	२०७३ (२०१६)	१६३	४.४	मध्य तथा उच्च पहाड (७०० देखि १४०० मि. सम्म) सिंचित तथा अर्ध सिंचित क्षेत्रको लागि
२७	मुनाल	२०७४ (२०१८)	१६४	४.९१	समुद्र सतहको ६०० देखि २३०० मि. उचाईसम्मको मध्य तथा उच्च पहाडको सिंचित तथा असिंचित क्षेत्र।
२८	च्याखुरा	२०७४ (२०१८)	१५८	३.२६	समुद्र सतहको ६०० देखि १६०० मि. उचाईसम्मको मध्य पहाडको असिंचित क्षेत्र।
२९	खजुरा ड्युरम १	२०७४ (२०१८)	१२६	४.८६	समुद्र सतह देखि ५०० मि. उचाईसम्मका दाङ्ग, बाँके, बर्दिया, कैलाली, कञ्चनपुरका सिंचित क्षेत्र।
३०	खजुरा ड्युरम २	२०७४ (२०१८)	१२९	५.२६	समुद्र सतह देखि ५०० मि. उचाईसम्मका दाङ्ग, बाँके, बर्दिया, कैलाली, कञ्चनपुरका सिंचित क्षेत्र।
३१	पावै गहुँ (पञ्जीकरण मात्र)	२०७५ (२०१८)	३३०	२.१९- २.७५	कर्णाली अञ्चलको २३०० देखि ३३०० मि. सम्म २८०० मि. उपयुक्त।
३२	वि.एल. ४३४१	२०७५ (२०१८)	११८-१२२	५.०३	तराई र भित्री मधेश लगाएत समुन्द्री सतहबाट ८०० मि. उचाई सम्म।
३३	मुडुले १	२०७७ (२०२१)	१८१	३.०७	समुन्द्र सतह देखि १७०० देखि २२९० मि. उचाई सम्मका उच्च पहाडी क्षेत्र।
३४	कौटिला	२०७७ (२०२१)	१५२	३.६९	समुन्द्र सतह देखि १००० देखि २२९० मि. उचाई सम्मका मध्य तथा उच्च पहाडी क्षेत्र।
३५	तिला	२०७७ (२०२१)	१९१	३.४३	समुन्द्र सतह देखि १७०० देखि २२९० मि. उचाई सम्मका उच्च पहाडी क्षेत्र।
३६	सुर्मा	२०७७ (२०२१)	१८०	३.९८	समुन्द्र सतह देखि १००० देखि २२९० मि. उचाई सम्मका मध्य तथा उच्च पहाडी क्षेत्र।

क्र.सं.	बालीको जात	सिफारिस वर्ष	पाक्ने दिन	उत्पादन क्षमता (मे.टन/हे.)	सिफारिस क्षेत्र
३७	भेरीगंगा	२०७७ (२०२१)	१६४	४.५६	समुन्द्र सतह देखि १००० देखि २२९० मि. उचाई सम्मका मध्य तथा पहाडी क्षेत्र।
३८	हिमगंगा	२०७७ (२०२१)	१८१	४.५१	समुन्द्र सतह देखि १७०० देखि २२९० मि. उचाई सम्मका उच्च पहाडी क्षेत्र।
३९	खुमलशक्ति	२०७७ (२०२१)	१६५	५.०९	समुन्द्र सतह देखि १००० देखि १७०० मि. उचाई सम्मका मध्य पहाडी क्षेत्र।
४०	जिङ्ग गहुँ १	२०७७ (२०२१)	१२१	५.०१	तराई र भित्री मधेश लगाएत समुन्द्री सतह देखि ८०० मि. उचाई सम्मका क्षेत्रहरू।
४१	जिङ्ग गहुँ २	२०७७ (२०२१)	११९	५.७५	तराई र भित्री मधेश लगाएत समुन्द्री सतह देखि ८०० मि. उचाई सम्मका क्षेत्रहरू।
४२	बोलोंग २०२०	२०७७ (२०२१)	१२०	५.००	तराई र भित्री मधेश लगाएत समुन्द्री सतह देखि ८०० मि. उचाई सम्मका क्षेत्रहरू।

(ङ) कोदो

क्र.सं.	बालीको जात	सिफारिस वर्ष	पाक्ने दिन	उत्पादन क्षमता (मे.टन/हे.)	सिफारिस क्षेत्र
१	ओख्ले १	२०३७ (१९८०)	१५४-१९४	३.३	मध्य र उच्च पहाड।
२	डल्ले १	२०३७ (१९८०)	१२५-१५१	३.३	तराई, भित्री मधेश र मध्यपहाड।
३	काब्रे कोदो १	२०४७ (१९९०)	१६७	२.३	९०० देखि १९०० मि. उचाइसम्मको मध्यपहाडी क्षेत्रको पाखोबारी।
४	सैलुड कोदो १	२०७२ (२०१५)	१५५	२.४	मध्यमाञ्चल देखि मध्य पश्चिमाञ्चल क्षेत्रको १३०० देखि २२०० मि. उचाईको मध्य पहाड र उच्च पहाड।
५	काब्रे कोदो २	२०७२ (२०१५)	१५३	२.५	मध्यमाञ्चल देखि मध्य पश्चिमाञ्चल क्षेत्रको ७०० देखि १८०० मि. उचाईको मध्य पहाड।
६	रातो कोदो (पञ्जीकरण मात्र)	२०७७ (२०२१)	१५५	२.९	समुन्द्र सतहवाट २००० देखि ३५०० मि. उचाई भएका जुम्ला लगाएत आसपासका जिल्लाहरू।

(च) जौ

क्र.सं.	बालीको जात	सिफारिस वर्ष	पाक्ने	उत्पादन क्षमता	सिफारिस क्षेत्र
---------	------------	--------------	--------	----------------	-----------------

			दिन	(मे.टन/हे)	
१	बोनस	२०३० (१९७४)	१६२	३.६	काठमाडौं उपत्यका र समान हावापानी भएको क्षेत्र ।
२	एच.बी.एल ५६	२०३० (१९७४)	१३५	३.०	तराई र भित्री मधेश ।
३	गाल्ट	२०३० (१९७४)	१५७	२.३	तराई, भित्री मधेश र पालुङ्ग उपत्यका ।
४	सि.आई. १०४४८	२०३० (१९७४)	१२५	२.६	तराई र भित्री मधेश ।
५	केच	२०३१ (१९७५)	११२	२.५	तराई र भित्री मधेश ।
६	सोलुजवा	२०४७ (१९९०)	१७७	१.९	मुस्ताङ्ग, मनाङ्ग र डोल्पाका २००० देखि ३००० मि. सम्म उचाईका लेकाली क्षेत्र ।

(छ) फापर

क्र.सं.	बालीको जात	सिफारिस वर्ष	पाक्ने दिन	उत्पादन क्षमता (मे.टन/हे)	सिफारिस क्षेत्र
१	मिठे फापर १	२०७२ (२०१५)	७२	१.२	तराई र भित्री मधेश देखि उच्च पहाडसम्म ।
२	तीतेफापर १	२०७७ (२०२१)	७९	१.५४	समुन्द्र सतहबाट ६००-३५०० मि. सम्मका क्षेत्रका लागि ।
३	तीतेफापर २	२०७७ (२०२१)	७८	१.६३	समुन्द्र सतहबाट ६००-३५०० मि. सम्मका क्षेत्रका लागि ।

(ज) चिनो

क्र.सं.	बालीको जात	सिफारिस वर्ष	पाक्ने दिन	उत्पादन क्षमता (मे.टन/हे)	सिफारिस क्षेत्र
१	दुधे चिनो (पञ्जीकरण मात्र)	२०७७ (२०२१)	८८	२.११	समुन्द्र सतहबाट १५००-२००० मि. उचाई भएका हुम्ला लगाएत कर्णाली प्रदेशका आसपासका जिल्लाहरु ।

(झ) कागुनो

क्र.सं.	बालीको जात	सिफारिस वर्ष	पाक्ने दिन	उत्पादन क्षमता (मे.टन/हे)	सिफारिस क्षेत्र
१	बरियो कागुनो (पञ्जीकरण मात्र)	२०७७ (२०२१)	१७०	२.२०	समुन्द्र सतहबाट ८००-१५०० मि. उचाई भएका लमजुङ्ग र आसपासका जिल्लाहरु ।

२. दलहन

(क) भटमास

क्र.सं.	बालीको जात	सिफारिस वर्ष	पाक्ने दिन	उत्पादन क्षमता (मे.टन/हे)	सिफारिस क्षेत्र
१	हार्डी	२०३५ (१९७७)	१२४	२.४	तराई र भित्री मधेश ।
२	रान्सम	२०४४ (१९८७)	१४५	१.०	मध्यपहाड र उपत्यका ।
३	सेती	२०४६ (१९९०)	१५०	१.२	मध्यपहाड र उपत्यका ।

४	कव	२०४६ (१९९०)	१२३	२.५	तराई र भित्री मधेश ।
५	लुम्ले भटमास १	२०५३ (१९९६)	१३८- १४७	१.७	४०० देखि १६०० मि. उचाईसम्मको मध्यपहाड ।
६	तरकारी भटमास १	२०६० (२००४)	१२०	२.३	मध्यपहाडी क्षेत्र देखि १५०० मि. सम्म ।
७	पूजा	२०६३ (२००६)	१२५	१.६	तराई, भित्री मधेश र मध्यपहाड ।

(ख) मुसुरो

क्र.सं.	बालीको जात	सिफारिस वर्ष	पाक्ने दिन	उत्पादन क्षमता (मे.टन/हे)	सिफारिस क्षेत्र
१	सिन्दुर	२०३६ (१९७९)	१४८	१.५	तराई, भित्री मधेश र पहाड ।
२	सिम्रिक	२०३६ (१९७९)	१४३	१.५	तराई, भित्री मधेश र पहाड ।
३	शिशिर	२०३६ (१९७९)	१५०	२.०	तराई, भित्री मधेश र पहाड ।
४	सिमल	२०४६ (१९९०)	१४३	४.१	तराई, भित्री मधेश र मध्यपहाड ।
५	शिखर	२०४६ (१९९०)	१४३	३.५	तराई, भित्री मधेश र मध्यपहाड ।
६	खजुरा १	२०५६ (१९९९)	१२८	१.५	मध्य पश्चिमाञ्चल देखि सुदूर पश्चिमाञ्चलसम्मको धान र मकै लगाईने खेत ।
७	खजुरा मुसुरो २	२०५६ (१९९९)	१३४	२.१	मध्य पश्चिमाञ्चल देखि सुदूर पश्चिमाञ्चल सम्मको धान र मकै लगाईने खेत ।
८	शितल	२०६१ (२००४)	१३४	१.१	सम्पूर्ण तराई र मध्यपहाड ।
९	महेश्वर भारती	२०६४ (२००७)	१११	१.४	काठमाडौं उपत्यका वा सो सरह, मध्य पहाडी क्षेत्रको टार तथा बेसी ।
१०	सगुन	२०६४ (२००७)	९८	१.३	काठमाडौं उपत्यका वा सो सरह, मध्यपहाडी क्षेत्रको टार तथा बेसी ।
११	खजुरा मुसुरो ३	२०७३ (२०१७)	१४८	१.७८	समुन्द्र सतहबाट १७०० मि. सम्मको तराई, भित्री मधेश र मध्यपहाड ।
१२	खजुरा मुसुरो ४	२०७५ (२०१८)	१३६	१.०८	मध्य तथा सुदूर पश्चिमका तराई (दाङ्ग देखि कञ्चनपुर सम्म, १०० देखि ७०० मि. सम्म) ।
१३	श्रद्धा कालो मुसुरो	२०७७ (२०२०)	१४२	१.२१	तराई, भित्री मधेश र मध्य पहाड ।
१४	रसुवा कालो मुसुरो (स्थानीय) (पञ्जीकरण मात्र)	२०७७ (२०२०)	१५९	१.२८	रसुवा र नुवाकोट जिल्लाहरुको १८०० देखि २५०० मि. उचाईसम्म ।

(ग) चना

क्र.सं.	बालीको जात	सिफारिस वर्ष	पाक्ने दिन	उत्पादन क्षमता (मे.टन/हे)	सिफारिस क्षेत्र
१	धनुष	२०३६ (१९७९)	१४४	१.८	तराई र भित्री मधेश ।
२	राधा	२०४४ (१९८७)	१४२	१.६	तराईका सुख्खा भाग र आकाशे पानीको भरमा खेती गर्न सकिने भूमि ।
३	सीता	२०४४ (१९८७)	१४०	१.५	तराईका सुख्खा भाग र आकाशे पानीको भरमा खेती गर्न सकिने भूमि ।
४	कोशेली	२०४७ (१९९०)	१५४	१.६	पश्चिम तराई र भित्री मधेश ।
५	कालीका	२०४७ (१९९०)	१५२	१.४	मध्य र पश्चिम तराई तथा भित्री मधेश ।
६	तारा	२०६४ (२००८)	१३५	१.४	तराई र मध्य पहाडको बेंसी तथा टार ।
७	अवरोधी	२०६४ (२००८)	१३५	१.३	तराई र मध्य पहाडको बेंसी तथा टार ।

(घ) बोडी

क्र.सं.	बालीको जात	सिफारिस वर्ष	पाक्ने दिन	उत्पादन क्षमता (मे.टन/हे)	सिफारिस क्षेत्र
१	आकाश	२०४६ (१९९०)	७३	१.०	तराई र भित्री मधेश ।
२	प्रकाश	२०४६ (१९९०)	६०	०.८	तराई र भित्री मधेश ।
३	सूर्य	२०६१ (२००४)	७७	१.३	मध्य र पश्चिम तराई, भित्री मधेश ।
४	डवल हार्भेट्ट, OP (पञ्जीकरण मात्र)	२०६६ (२०१०)	७०-१००	१६-१८	तराई र पहाड ।
५	मालेपाटन- १	२०६८ (२०११)	७५-९०	०.८-१.०	तराई, भित्री मधेश तथा मध्य पहाडका टार तथा होचा क्षेत्रहरू (३०० देखि १००० मि.) ।
६	गाजले बोडी	२०७३ (२०१७)	७८	१.८५	समुन्द्र सतहबाट १२०० मि. सम्मको तराई, भित्री मधेश र मध्यपहाड ।

(ङ) रहर

क्र.सं.	बालीको जात	सिफारिस वर्ष	पाक्ने दिन	उत्पादन क्षमता (मे.टन/हे)	सिफारिस क्षेत्र
१	रामपुर १	२०४८ (१९९२)	१९७	१.५	चितवन, मकवानपुर र सर्लाही जिल्लाहरूको तराई र भित्री मधेश ।
२	बागेश्वरी	२०४८ (१९९२)	२६१	२.०	धनुषा, सर्लाही र बाँके जिल्लाहरू ।

(च) मास

क्र.सं.	बालीको जात	सिफारिस वर्ष	पाकने दिन	उत्पादन क्षमता (मे.टन/हे)	सिफारिस क्षेत्र
१					
२	रामपुर मास	२०७५ (२०१८)	६४	०.८८	तराई, भित्री मधेश तथा मध्य पहाडका टार तथा होचा क्षेत्रहरू (१०० देखि १२५० मि. सम्म)।
३	खजुरा मास १	२०७५ (२०१८)	६६	०.८९	तराई, भित्री मधेश तथा मध्य पहाडका टार तथा होचा क्षेत्रहरू (१०० देखि १२५० मि. सम्म)।

(छ) मुङ्ग

क्र.सं.	बालीको जात	सिफारिस वर्ष	पाकने दिन	उत्पादन क्षमता (मे.टन/हे)	सिफारिस क्षेत्र
१	पूसा वैशाखी	२०३२ (१९७६)	६०	१.५	तराई।
२	कल्याण	२०६३ (२००६)	६०	०.६९	तराई, चुरे पहाड र मध्यपहाड।
३	प्रतिक्षा	२०६३ (२००६)	६३	०.६८६	तराई, चुरे पहाड र मध्यपहाड।
४	प्रतिज्ञा	२०७५ (२०१८)	५९	१.३०	तराई, भित्री मधेश तथा मध्य पहाडका टार तथा होचा क्षेत्रहरू (१०० देखि ७०० मि. सम्म)।

(ज) राजमा

क्र.सं.	बालीको जात	सिफारिस वर्ष	पाकने दिन	उत्पादन क्षमता (मे.टन/हे)	सिफारिस क्षेत्र
१	पि.डि.आर. १४	२०७६ (२०१९)	११९	१.८६	तराई देखि उच्च पहाड (११५ देखि २३६७ मि. सम्म)।

३. तेलहन

(क) बदाम

क्र.सं.	बालीको जात	सिफारिस वर्ष	पाकने दिन	उत्पादन क्षमता (मे.टन/हे)	सिफारिस क्षेत्र
१	बी. ४	२०३७ (१९८०)	१४०	१.५	तराई, भित्री मधेश र मध्यपहाड।
२	जनक	२०४५ (१९८९)	१४५	२.५	तराई, भित्री मधेश र मध्यपहाडी क्षेत्रको सिंचाईको सुविधा नभएको बलौटे दोमट माटो भएको क्षेत्र।
३	ज्योती	२०५३ (१९९६)	१३७-१५३	२.०	तराई, भित्री मधेश र मध्यपहाडी क्षेत्रको पानी नजम्ने तथा चिम्त्याइलो माटो नभएको क्षेत्र।
४	जयन्ती	२०५३ (१९९६)	११५	२.२	तराई, भित्री मधेश र मध्यपहाडी क्षेत्रको पानी नजम्ने तथा चिम्त्याइलो माटो नभएको क्षेत्र।
५	राजर्षि	२०६२ (२००५)	१३६	२.८४	तराई र भित्री मधेश।
६	वैदेही	२०६२ (२००५)	११०	३.३	तराई र भित्री मधेश।
७	सम्मृद्धि	२०७६ (२०१९)	११०-	३.१६	तराई, भित्री मधेश र मध्य पहाड।

क्र.सं.	बालीको जात	सिफारिस वर्ष	पाक्ने दिन	उत्पादन क्षमता (मे.टन/हे)	सिफारिस क्षेत्र
			१२५		

(ख) तोरी

क्र.सं.	बालीको जात	सिफारिस वर्ष	पाक्ने दिन	उत्पादन क्षमता (मे.टन/हे)	सिफारिस क्षेत्र
१	विकास	२०४६ (१९८९)	८५-९०	०.८	मध्यमाञ्चलदेखि सुदूर पश्चिमाञ्चल सम्मको तराई र भित्री मधेश ।
२	लुम्ले १	२०५३ (१९९६)	८९-१५३	०.९	पश्चिम क्षेत्रको ७०० मि. उचाईभन्दा माथिको मध्यदेखि उच्च पहाड ।
३	प्रगति	२०५३ (१९९६)	९९	१.०	पूर्वी मध्यपहाड, तराई र भित्री मधेशको असिंचित भूमि ।
४	उन्नति	२०६२ (२००५)	८६	१.०४	तराई, भित्री मधेश र कम उचाई भएको उपत्यकाको असिंचित क्षेत्र ।
५	प्रीति	२०६२ (२००५)	८३	१.२६	तराई, भित्री मधेश र कम उचाई भएको उपत्यकाको असिंचित क्षेत्र ।
६	मोरङ तोरी- २	२०७० (२०१३)	८३	०.७-०.९	तराई तथा मध्य तराई ।
७	जे. वाई.- १६, F1 (पञ्जीकरण मात्र)	२०७० (२०१३)	१६०	१.८	तराई तथा भित्री मधेशको सिंचित तथा अर्ध सिंचित क्षेत्र ।
८	सुखेत स्थानीय तोरी- ३ (पञ्जीकरण मात्र)	२०७१ (२०१४)	८२-१००	०.९०५	मध्य पश्चिमका तराई जिल्लाहरु बाँके, बर्दिया, दाङ, मध्य पहाडका, सुखेत, दैलेख, सल्यान र भेरी नदि किनारका क्षेत्रहरु ।
९	नवलपुर स्थानीय ४	२०७६ (२०१९)	९३	१.०२	तराई, भित्री मधेश र मध्य पहाडका ६०० मि. ।

(ग) रायो

क्र.सं.	बालीको जात	सिफारिस वर्ष	पाक्ने दिन	उत्पादन क्षमता (मे.टन/हे)	सिफारिस क्षेत्र
१	पुसा बोल्ड	२०४५ (१९८९)	११०-११५	०.९	तराई र भित्री मधेश ।
२	कृष्णा	२०४६ (१९८९)	११५	१.१	मध्यमाञ्चल देखि सुदूर पश्चिमाञ्चलसम्मको तराई र भित्री मधेश ।
३	मोरङ्ग रायो/ तोरा	२०७४ (२०१८)	१०२-१२०	०.९२	समुन्द्र सतह देखि ७०० मि. उचाईसम्मका तराई तथा भित्री मधेश ।

(घ) तील

क्र.सं.	बालीको जात	सिफारिस वर्ष	पाकने दिन	उत्पादन क्षमता (मे.टन/हे)	सिफारिस क्षेत्र
१	नवलपुर खैरो तील १	२०५७ (२०००)	८५	१.२	सिराहा देखि नेपालगञ्जसम्मका तराई ।
२	नवलपुर भुसे तील १	२०५७ (२०००)	१.३	०.६५	तराई र भित्री मधेश ।

४. औद्योगिक बाली

(क) सुर्ती

क्र.सं.	बालीको जात	सिफारिस वर्ष	पाकने दिन	उत्पादन क्षमता (मे.टन/हे)	सिफारिस क्षेत्र
१	बेलाचापी १	२०४६ (१९८९)	६०-७०	०.९	तराई ।

(ख) कपास

क्र.सं.	बालीको जात	सिफारिस वर्ष	पाकने दिन	उत्पादन क्षमता (मे.टन/हे)	सिफारिस क्षेत्र
१	दयाम्कट एस.पी. ३७	२०३४ (१९७७)	६०-७०	०.९	मध्यमाञ्चल र सुदूर पश्चिमाञ्चल ।

(ग) उखु

क्र.सं.	बालीको जात	सिफारिस वर्ष	पाकने दिन	उत्पादन क्षमता (मे.टन/हे)	सिफारिस क्षेत्र
१	जीतपुर १	२०५३ (१९६६)	३००-३६०	७१.०	पूर्वाञ्चल, मध्यमाञ्चल र पश्चिमाञ्चलको सिंचित तराई ।
२	जीतपुर २	२०५३ (१९६६)	३००-३६०	९२.०	पूर्वाञ्चल, मध्यमाञ्चल र पश्चिमाञ्चलको असिंचित तराई ।
३	जीतपुर ३	२०६० (२००४)	३००-३६०	७९.२	तराई ।
४	जीतपुर ४	२०६० (२००४)	३००-३६०	८६.०	तराई ।
५	जीतपुर-५ (पञ्जीकरण मात्र)	२०७७ (२०२१)	३००-३३०	८१	नारायणी नदि पूर्वका तराई तथा भित्री मधेशका क्षेत्रहरू ।
६	जीतपुर-६ (पञ्जीकरण मात्र)	२०७७ (२०२१)	३००-३३०	८३	नारायणी नदि पूर्वका तराई तथा भित्री मधेशका क्षेत्रहरू ।
७	जीतपुर-७ (पञ्जीकरण मात्र)	२०७७ (२०२१)	३००-३३०	८१.३	नारायणी नदि पूर्वका तराई तथा भित्री मधेशका क्षेत्रहरू ।

(घ) जूट

क्र.सं.	बालीको जात	सिफारिस वर्ष	पाकने दिन	उत्पादन क्षमता (मे.टन/हे)	सिफारिस क्षेत्र
---------	------------	--------------	-----------	---------------------------	-----------------

१	इटहरी १ (सेतोपात)	२०५६ (१९९९)	११८	३.४	पूर्वी तराई ।
२	इटहरी २ (सुनौलो पात)	२०५६ (१९९९)	११६	३.३	पूर्वी तराई ।

(ड) अदुवा

क्र.सं.	बालीको जात	सिफारिस वर्ष	पाक्ने दिन	उत्पादन क्षमता (मे.टन/हे)	सिफारिस क्षेत्र
१	कपुरकोट अदुवा १	२०५८ (२००१)	२२५-२४०	२२-३८	१६००मि. उचाईसम्मको भित्री मधेश, मध्यपहाड र बेसी ।
२	कपुरकोट अदुवा २	२०७३ (२०१६)	२४०-२६०	३२.७५	भित्री मधेश, मध्यपहाड र बेसी १६०० मि. उचाई सम्म ।

(च) हलेदो/बेसार

क्र.सं.	बालीको जात	सिफारिस वर्ष	पाक्ने दिन	उत्पादन क्षमता (मे.टन/हे)	सिफारिस क्षेत्र
१	कपुरकोट हलेदो- १	२०७१ (२०१४)	२४५ - २६०	२७.८	मध्य पहाडको असिंचित पाखोबारी ।
२	कपुरकोट हलेदो- २	२०७४ (२०१८)	२४५ - २६०	३४.०५	समुन्द्र सतह देखि १६०० मि. उचाई सम्मका तराई तथा भित्री मधेश ।

(छ) अलैची

क्र.सं.	बालीको जात	सिफारिस वर्ष	पाक्ने दिन	उत्पादन क्षमता (मे.टन/हे)	सिफारिस क्षेत्र
१	रामसाई (पञ्जीकरण मात्र)	२०७७ (२०२१)	फुल फुलेको ९० दिनमा	०.६२	१५०० देखि २२०० मि. उचाईसम्मका क्षेत्रहरु ।
२	गोलसाई (पञ्जीकरण मात्र)	२०७७ (२०२१)	फुल फुलेको ९० दिनमा	०.७०	१२०० देखि १६०० मि. उचाईसम्मका क्षेत्रहरु ।
३	डम्बरसाई (पञ्जीकरण मात्र)	२०७७ (२०२१)	फुल फुलेको ८५ दिनमा	०.७०	६०० देखि १२०० मि. उचाईसम्मका क्षेत्रहरु ।
४	भलाङ्गे (पञ्जीकरण मात्र)	२०७७ (२०२१)	फुल फुलेको ९० दिनमा	०.७०	१५०० देखि २००० मि. उचाईसम्मका क्षेत्रहरु ।
५	जिर्मले (पञ्जीकरण मात्र)	२०७७ (२०२१)	फुल फुलेको ८० दिनमा	०.९०	६०० देखि १२०० मि. उचाईसम्मका क्षेत्रहरु ।

५. तरकारी बाली

(क) आलु

क्र.सं.	बालीको जात	सिफारिस वर्ष	पाक्ने दिन	उत्पादन क्षमता (मे.टन/हे)	सिफारिस क्षेत्र
१	कुफ्री ज्योति	२०४९ (१९९२)	११०	२३	पहाडमा वर्षे बालीको लागि माघ, फाल्गुण र चैत्र, हिउँदे बालीको लागि असोज र कार्तिकमा तथा कम वर्षा हुने पश्चिमका उच्च पहाडका लागि असार

क्र.सं.	बालीको जात	सिफारिस वर्ष	पाक्ने दिन	उत्पादन क्षमता (मि.टन/हे)	सिफारिस क्षेत्र
					र साउन ।
२	कुफ्री सिन्दुरी	२०४९ (१९९२)	११०-१२०	२३	तराईमा हिउँदे बालीको रुपमा, असोजदेखि मंसिरसम्म र तल्लोपहाडी भेगमा कार्तिक देखि पुससम्म ।
३	डेजिरे	२०४९ (१९९२)	९०-१२०	१८	तराईमा हिउँदे बालीको रुपमा असोज र कार्तिक, मध्यपहाड र तल्लो पहाडमा भाद्र र असोज तथा मध्यपहाड देखि उच्च पहाडमा वर्षे बालीको रुपमा माघ र फागुन ।
४	जनकदेव	२०५६ (१९९९)	११०	३९.४	मध्य तथा उच्च पहाडी क्षेत्रमा गृष्म ऋतु, उपत्यका तथा तराई क्षेत्रमा शरद ऋतु र कम पानी पर्ने उच्च पहाडी क्षेत्रमा वर्षा ऋतु ।
५	खुमल सेतो १	२०५६ (१९९९)	११०	३८.७	मध्य तथा उच्च पहाडी क्षेत्रमा गृष्म ऋतु, कम पानी पर्ने उच्च पहाडी क्षेत्रमा र मध्यपहाडी क्षेत्रमा शरद ऋतु ।
६	खुमल रातो २	२०५६ (१९९९)	९५	३६.२	तराई, भित्री मधेश तथा खोंचहरुमा शरद ऋतु ।
७	खुमल लक्ष्मी	२०६५ (२००८)	१२०-१४०	२४-२८	मध्य तथा उच्च पहाडी भेग-वर्षे बाली, सुख्खा उच्च पहाडी भेग-मनसुन बाली, तराई तथा भित्री मधेश-शरद तथा हिउँदे बाली ।
८	आई.पी.वाई. ८	२०६५ (२००८)	११०-१२०	२५-२७	तराई तथा भित्री मधेश ।
९	खुमल उज्वल	२०७१ (२०१४)	१०० - १२०	२५	मध्यपहाड देखि उच्च पहाडी क्षेत्र ।
१०	खुमल उपहार	२०७१ (२०१४)	१०० - १२०	२४	तराई र मध्यपहाडको १२०० मि. उचाइ सम्म ।
११	टि.पि.एस.- १ (पञ्जीकरण मात्र)	२०७१ (२०१४)	११० - १२०	३५-४०	तराई र मध्यपहाडको सिंचित क्षेत्र ।
१२	टि.पि.एस.- २ (पञ्जीकरण मात्र)	२०७१ (२०१४)	११० - १२०	३० - ३५	तराई र मध्यपहाडको सिंचित क्षेत्र ।
१३	खुमल विकास	२०७५ (२०१८)	१००-११०	२५.७५	मध्यपहाड देखि उच्च पहाडी क्षेत्र (१२०० देखि ३००० मि. सम्म) ।
१४	कार्डिनल (पञ्जीकरण मात्र)	२०७६ (२०१९)	८०-११०	१८-३०	तराई देखि पहाडसम्म (करिव १०० देखि ४००० मि. सम्म) ।
१५	रोजिटा (पञ्जीकरण मात्र)	२०७६ (२०१९)	१२०-१४०	१०-१४	मध्य र पूर्व उच्च पहाडी क्षेत्र (१६०० देखि ३५०० मि. सम्म) ।
१६	एम.एस. ४२.३ (पञ्जीकरण मात्र)	२०७६ (२०१९)	१००-१२०	१०-२४	तराई देखि पहाडी उपत्यका तथा खोंच (१०० देखि १६०० मि. सम्म) ।

(ख) काउली

क्र.सं.	बालीको जात	सिफारिस वर्ष	पाक्ने दिन	उत्पादन क्षमता (मि.टन/हे)	सिफारिस क्षेत्र
---------	------------	--------------	------------	------------------------------	-----------------

क्र.सं.	बालीको जात	सिफारिस वर्ष	पाक्ने दिन	उत्पादन क्षमता (मे.टन/हे)	सिफारिस क्षेत्र
१	काठमाडौं स्थानीय	२०४६ (१९९०)	११०-१२०	२५.०	तराई, पहाड र उच्च पहाड ।
२	डोल्पा स्नोबल	२०५१ (१९९४)	११०-१२०	१५	तराई, मध्यपहाड र उच्च पहाड ।
३	सर्लाही दिपाली	२०५१ (१९९४)	५५-६०	८.०	तराई र मध्यपहाड ।
४	एन.एस.६० एन., F ₁ (पञ्जीकरण मात्र)	२०६६ (२०१०)	५५-६०	२६-३०	तराई र पहाड ।
५	एन.एस. १०६, F ₁ (पञ्जीकरण मात्र)	२०६६ (२०१०)	७०-७५	२८-३४	तराई, पहाड र उच्च पहाड ।
६					
७	अन्ना ९०, F ₁ (पञ्जीकरण मात्र)	२०६६ (२०१०)	९०	४५-५६	तराई, पहाड र उच्च पहाड ।
८	अन्ना कप, F ₁ (पञ्जीकरण मात्र)	२०६६ (२०१०)	६०	३०	तराई, पहाड र उच्च पहाड ।
९					
१०	डमी, F ₁ (पञ्जीकरण मात्र)	२०६६ (२०१०)	७०	४०-४४	तराई, पहाड र उच्च पहाड ।
११					
१२					
१३					
१४					
१५					
१६					
१७	क्यान्डिड चार्म, F ₁ (पञ्जीकरण मात्र)	२०६६ (२०१०)	११०	५२.५	तराई र मध्यपहाड ।
१८	युकोन, F ₁ (पञ्जीकरण मात्र)	२०६६ (२०१०)	११०	५६	तराई र मध्यपहाड ।
१९					
२०	स्नो क्राउन, F ₁ (पञ्जीकरण मात्र)	२०६६ (२०१०)	७०	२२-२५	तराई र पहाड ।
२१	स्नो मिस्टीक, F ₁ (पञ्जीकरण मात्र)	२०६६ (२०१०)	८०	३५-४०	तराई र पहाड ।
२२	स्नो ग्रेस, F ₁ (पञ्जीकरण मात्र)	२०६६ (२०१०)	७३	३५-४०	तराई र पहाड ।
२३	नेपा ६०, F ₁ (पञ्जीकरण मात्र)	२०६६ (२०१०)	५५	२६-२८	तराई र पहाड ।
२४					
२५					
२६					
२७	हवाईट कप, F ₁ (पञ्जीकरण मात्र)	२०६६ (२०१०)	५०-५५	१५-१६	तराई र पहाड ।
२८	हवाईट किड, F ₁	२०६६ (२०१०)	७०	१८-२०	तराई र पहाड ।

क्र.सं.	बालीको जात	सिफारिस वर्ष	पाक्ने दिन	उत्पादन क्षमता (मे.टन/हे)	सिफारिस क्षेत्र
	(पञ्जीकरण मात्र)				
२९	हवाईट कलाउड, F ₁ (पञ्जीकरण मात्र)	२०६६ (२०१०)	७०-७५	२२-२३	तराई र पहाड ।
३०	हवाईट डायमण्ड, F ₁ (पञ्जीकरण मात्र)	२०६६ (२०१०)	८०-८५	३६	तराई र पहाड ।
३१	स्नो मून, F ₁ (पञ्जीकरण मात्र)	२०६७ (२०१०)	९०-१००	४०-४४	तराई र मध्यपहाड ।
३२	सिल्भरकप ६०, F ₁ (पञ्जीकरण मात्र)	२०६७ (२०१०)	५०-६०	२४-३०	मध्यपहाड र तराई ।
३३	सिल्भरमून ६०, F ₁ (पञ्जीकरण मात्र)	२०६७ (२०१०)	५०-६०	२०-२६	मध्यपहाड र तराई ।
३४	रेमी, F ₁ (पञ्जीकरण मात्र)	२०६७ (२०१०)	५०-६०	२४-३०	मध्यपहाड र तराई ।
३५	हवाईट टप, F ₁ (पञ्जीकरण मात्र)	२०६७ (२०१०)	९०	४२	मध्यपहाड र तराई ।
३६	सुपर हवाईट टप, F ₁ (पञ्जीकरण मात्र)	२०६७ (२०१०)	९५	५६	मध्यपहाड र तराई ।
३७					
३८	देवि २, F ₁ (पञ्जीकरण मात्र)	२०६७ (२०१०)	११५	४८	मध्यपहाड र तराई ।
३९	एन २२, F ₁ (पञ्जीकरण मात्र)	२०६७ (२०१०)	१३०	६०	मध्यपहाड र तराई ।
४०					
४१	निम्पु, F ₁ (पञ्जीकरण मात्र)	२०६७ (२०१०)	८०	२८	मध्यपहाड र तराई ।
४२	हवाईट मून, F ₁ (पञ्जीकरण मात्र)	२०६७ (२०१०)	१२५	४८	मध्यपहाड र तराई ।
४३					
४४					
४५					
४६					
४७	स्नो वेभ, F ₁ (पञ्जीकरण मात्र)	२०७० (२०१३)	६०-६५	५०-५५	तराई र मध्यपहाड ।
४८					
४९	फुजिएमा, F ₁ (पञ्जीकरण मात्र)	२०७० (२०१३)	७०-८५	३५	तराई र मध्यपहाड ।
५०	खुमल ज्यापू	२०७२ (२०१५)	६५-८०	२९.७	मध्यपहाडी क्षेत्र ।
५१	वर्खा, F ₁ (पञ्जीकरण मात्र)	२०७६ (२०१९)	६०-६५	३४-३९	मध्यपहाडको सिंचित क्षेत्र ।
५२	गिरिजा, F ₁ (पञ्जीकरण मात्र)	२०७६ (२०१९)	८५-९०	४४	मध्यपहाडको सिंचित क्षेत्र ।
५३	विस्टलर, F ₁ (पञ्जीकरण मात्र)	२०७६ (२०१९)	७७-८०	३६	तराईको सिंचित क्षेत्र ।

(ग) मूला

क्र.सं.	बालीको जात	सिफारिस वर्ष	पाक्ने दिन	उत्पादन क्षमता (मे.टन/हे)	सिफारिस क्षेत्र
१	मिनोअर्ली	२०४६ (१९९०)	४०-४५	२६	तराई, पहाड र उच्च पहाडको सिंचित भूमि ।
२	ह्वाइट नेक	२०५१ (१९९४)	६०-६५	३५	मध्यपहाड ।
३	प्युठाने रातो	२०५१ (१९९४)	७०-८०	४३	मध्यपहाड ।
४	चालीस दिने	२०५१ (१९९४)	३५-४५	२८	तराई र मध्यपहाड ।
५	टोकिनासी (पञ्जीकरण मात्र)	२०५१ (१९९४)	५२-६०	३१	११०० मि. देखि १७०० मि. सम्मको मध्यपहाड ।
६	धनकुटे (पञ्जीकरण मात्र)	२०५१ (१९९४)	५५-६०	४२	११०० देखि १७०० मि. सम्मको मध्यपहाड ।
७	अल सिजन ह्वाइट, OP (पञ्जीकरण मात्र)	२०६६ (२०१०)	७०	२०-३०	तराई, पहाड र उच्च पहाड ।
८	मिनोअर्ली लड ह्वाइट, OP (पञ्जीकरण मात्र)	२०६६ (२०१०)	५५-६०	२०-३०	तराई, पहाड र उच्च पहाड ।
९	वाइ.आर. ह्वाइट स्पिड, F ₁ (पञ्जीकरण मात्र)	२०६६ (२०१०)	६०-६५	४०-८०	तराई र पहाड ।
१०	मिनोअर्ली लड ह्वाइट, F ₁ (पञ्जीकरण मात्र)	२०६६ (२०१०)	५५-६०	४०-६०	तराई र पहाड ।
११					
१२	ग्रीन बो, F ₁ (पञ्जीकरण मात्र)	२०६६ (२०१०)	६५	४०-६०	तराई र पहाड ।
१३	ट्रिपिकल क्रस, F ₁ (पञ्जीकरण मात्र)	२०६६ (२०१०)	४०-४५	४०-६०	तराई र पहाड ।
१४					
१५					
१६					
१७	बि. एन. ४२९, F ₁ (पञ्जीकरण मात्र)	२०६७ (२०१०)	६०	४०-४५	मध्यपहाड ।
१८	रकि- ४५, OP (पञ्जीकरण मात्र)	२०७० (२०१३)	४५-५० १४० (बीउको लागि)	४४-५० ०.८-०.९ बीउ	तराई र मध्यपहाड ।

(घ) सलगम

क्र.सं.	बालीको जात	सिफारिस वर्ष	पाक्ने दिन	उत्पादन क्षमता (मे. टन/हे)	सिफारिस क्षेत्र
१	पर्पल टप	२०४६ (१९९०)	६०-७०	२३	तराई, पहाड र उच्च पहाड ।
२	फ्युनोसो, F ₁ (पञ्जीकरण मात्र)	२०६७ (२०१०)	५०-६०	१०-१८	तराई र मध्यपहाड ।
३	काठमाडौं रातो	२०७३ (२०१७)	६५	३०.६०	समुन्द्र सतहबाट १००० देखि १५०० मि. सम्मको मध्यपहाड ।

(ङ) रायो साग

क्र.सं.	बालीको जात	सिफारिस वर्ष	पाक्ने दिन	उत्पादन क्षमता (मे.टन/हे.)	सिफारिस क्षेत्र
१	खुमल चौडापात	२०४६ (१९९०)	५०-६०	३५.०	तराई, पहाड र उच्च पहाड ।
२	मार्फा चौडापात	२०५१ (१९९४)	५५-६५	२८.०	मध्यपहाड र उच्च पहाड ।
३	खुमल रातोपात	२०५१ (१९९४)	६०-७०	२८.०	मध्यपहाड र उच्च पहाड ।
४	ताङ्गखुवा रायो	२०५१ (१९९४)	३०-३६	३१.०	११०० देखि १७०० मि. सम्मको मध्यपहाड ।
५	माईक जायन्ट, OP (पञ्जीकरण मात्र)	२०६६ (२०१०)	३५-४०	१	तराई र पहाड ।
६	रेड जायन्ट, OP (पञ्जीकरण मात्र)	२०६६ (२०१०)	३५-४०	१	तराई र पहाड ।
७	गुजमुज्जे रायो (पञ्जीकरण मात्र)	२०७१ (२०१४)	२४०-२७०	बीउ: २ ताजा: ३०	समुन्द्र सतहबाट १५०० देखि १८०० मि. सम्मको पहाडी क्षेत्र ।
८	डुडे रायो (पञ्जीकरण मात्र)	२०७१ (२०१४)	२४०	बीउ: २ ताजा: ३५	समुन्द्र सतहबाट १५०० देखि १८०० मि. सम्मको पहाडी क्षेत्र ।
९	मनकामना रायो (स्थानीय) (पञ्जीकरण मात्र)	२०७७ (२०२१)	मौसमी पहिलो उत्पादन २८ दिन	३६	८०० देखि १६०० मि. उचाईसम्मका पहाडी क्षेत्र ।

(च) प्याज

क्र.सं.	बालीको जात	सिफारिस वर्ष	पाक्ने दिन	उत्पादन क्षमता (मे.टन/हे.)	सिफारिस क्षेत्र
१	रेड क्रियोल	२०४६ (१९९०)	६०	१५	तराई, पहाड र उच्च पहाड तीनै भौगोलिक क्षेत्रमा क्रमशः कार्तिक देखि मंसिर, भाद्र देखि कार्तिक र फागुन देखि चैत्रसम्म लगाउने ।
२	सुपरेक्स, F ₁ (पञ्जीकरण मात्र)	२०६६ (२०१०)	१३०-१५०	३५-३८	तराई र पहाड ।
३	टि.आई. १७२, F ₁ (पञ्जीकरण मात्र)	२०६६ (२०१०)	१३०-१५०	३२-३५	तराई र पहाड ।
४					
५	भेनस, F ₁ (पञ्जीकरण मात्र)	२०६६ (२०१०)	३००	४५	तराई र पहाड ।
६	विन्टर सिल्भर, F ₁ (पञ्जीकरण मात्र)	२०६६ (२०१०)	३००	४५	तराई र पहाड ।
७	नासिक- ५३ (पञ्जीकरण मात्र)	२०६८	१३०-१६५	१६.६-२०.०	तराई र मध्यपहाड ।
८	वैतडी स्थानीय प्याज (पञ्जीकरण मात्र)	२०७७ (२०२०)	१७०-२३०	४०-५०	सुदूरपश्चिम प्रदेशको १००० देखि २००० मि. उचाईसम्मका क्षेत्रहरू ।

(छ) गोलभेंडा

क्र.सं.	बालीको जात	सिफारिस वर्ष	पाक्ने दिन	उत्पादन क्षमता (मे.टन/हे)	सिफारिस क्षेत्र
१	पुसारुवी	२०४६ (१९९०)	६०	१५.०	तराई र पहाड ।
२	रोमा	२०५१ (१९९४)	६५-७०	१२-१५	तराई र मध्यपहाड ।
३	मनप्रेकस	२०५१ (१९९४)	८०-९०	२०-४०	मध्य र उच्च पहाड ।
४	एन.सी.एल. १	२०५१ (१९९४)	६५-७०	२०-३०	तराई र मध्यपहाड ।
५	सृजना, F ₁ (पञ्जीकरण मात्र)	२०६६ (२०१०)	७०-८०	१०५-११०	मध्यपहाड ८०० देखि १६०० मि., तराई- १५० मि. माथि ।
६	गौरव ५५५, F ₁ (पञ्जीकरण मात्र)	२०६६ (२००९)	१००-१०५	१०६	तराई तथा मध्यपहाड ।
७	अमिता, F ₁ (पञ्जीकरण मात्र)	२०६६ (२०१०)	९५-१००	९६.२	तराई तथा मध्यपहाड ।
८					
९					
१०	स्वरक्षा, F ₁ (पञ्जीकरण मात्र)	२०६६ (२०१०)	७५-८०	८०-९०	तराई र पहाड ।
११					
१२	एन.एस.५३, F ₁ (पञ्जीकरण मात्र)	२०६६ (२०१०)	८०-८५	९०-१००	तराई र पहाड ।
१३					
१४					
१५					
१६	सेन्स, F ₁ (पञ्जीकरण मात्र)	२०६६ (२०१०)	१०७	११५	तराई र पहाड ।
१७	सेरेस, F ₁ (पञ्जीकरण मात्र)	२०६६ (२०१०)	११२	१०५	तराई र पहाड ।
१८					
१९	एस्ट्रा ७७, F ₁ (पञ्जीकरण मात्र)	२०६६ (२०१०)	१०३	१३१	तराई र पहाड ।
२०	नोभा, F ₁ (पञ्जीकरण मात्र)	२०६६ (२०१०)	१०७	१५२	तराई र पहाड ।
२१	मारिना, F ₁ (पञ्जीकरण मात्र)	२०६६ (२०१०)	१०५	११३	तराई र पहाड ।
२२	भि.एल. ४४३, F ₁ (पञ्जीकरण मात्र)	२०६६ (२०१०)	१०४	१४०	तराई र पहाड ।
२३					
२४					
२५	माकिस, F ₁ (पञ्जीकरण मात्र)	२०६७ (२०१०)	६०-७०	३०	तराई तथा मध्यपहाड ।
२६					
२७	दलिला, F ₁ (पञ्जीकरण मात्र)	२०६७ (२०१०)	६०-७०	३०	तराई, मध्य तथा उच्च पहाड ।
२८					
२९					
३०	सुर्य- १११, F ₁ (पञ्जीकरण मात्र)	२०७० (२०१३)	१००-१०५	६०.५	तराई र मध्यपहाड ।

क्र.सं.	बालीको जात	सिफारिस वर्ष	पाक्ने दिन	उत्पादन क्षमता (मे.टन/हे)	सिफारिस क्षेत्र
३१					
३२	मिन्टा, F1 (पञ्जीकरण मात्र)	२०७० (२०१३)	६०-६५	१००-१२०	तराई र मध्यपहाड ।
३३	अभिलाष, F1 (पञ्जीकरण मात्र)	२०७६ (२०१९)		७९	तराईको सिंचित क्षेत्र ।
३४	अभिरल, F1 (पञ्जीकरण मात्र)	२०७६ (२०१९)		८३	तराईको सिंचित क्षेत्र ।
३५	रेड कभर, F1 (पञ्जीकरण मात्र)	२०७६ (२०१९)	७०-८०	७५-८५	तराईको सिंचित क्षेत्र ।
३६	रेड ग्लोरी, F1 (पञ्जीकरण मात्र)	२०७६ (२०१९)	७०-८०	७०-८०	तराईको सिंचित क्षेत्र ।
३७	खुमल गोलभेंडा हार्डब्रिड- २, F1 - एच.ए.आर. १४ × एच.डि.आर. ७	२०७७ (२०२१)	६६	७४.५	तराई र मध्यपहाड ।
३८	खुमल गोलभेंडा हार्डब्रिड- ३, F1 - एच.ए.आर. २० × एच.डि.आर. २)	२०७७ (२०२१)	६५	६२.४	तराई र मध्यपहाड ।

(ज) गाँजर

क्र.सं.	बालीको जात	सिफारिस वर्ष	पाक्ने दिन	उत्पादन क्षमता (मे.टन/हे)	सिफारिस क्षेत्र
१	नार्नाटिस फोर्टे	२०४६ (१९९०)	९०-१००	१२.०	तराई, पहाड र उच्च पहाड ।
२	न्यु क्रोदा, OP (पञ्जीकरण मात्र)	२०६६ (२०१०)	१००	५०-६०	तराई, पहाड र उच्च पहाड ।
३	नेपा ड्रिम, F1 (पञ्जीकरण मात्र)	२०६६ (२०१०)	१२०	२५	तराई र पहाड ।
४	सिग्मा, F1 (पञ्जीकरण मात्र)	२०६६ (२०१०)	१२०	२५	तराई र पहाड ।
५					

(झ) बन्दा

क्र.सं.	बालीको जात	सिफारिस वर्ष	पाक्ने दिन	उत्पादन क्षमता (मे.टन/हे)	सिफारिस क्षेत्र
१	कोपनहेगन मार्केट	२०५१ (१९९४)	७०-९०	३५	तराई र मध्यपहाड ।
२	नेपा गिन ७७७, F1 (पञ्जीकरण मात्र)	२०६६ (२०१०)	८५-९०	७५	तराई तथा मध्यपहाड ।
३	विगासन १७१, F1 (पञ्जीकरण मात्र)	२०६६ (२०१०)	९५-१००	८०	उच्च पहाड ।
४	नेपा राजण्ड, F1 (पञ्जीकरण मात्र)	२०६६ (२०१०)	९०	७५	तराई ।

क्र.सं.	बालीको जात	सिफारिस वर्ष	पाकने दिन	उत्पादन क्षमता (भे.टन/हे)	सिफारिस क्षेत्र
५	सुपर गिन, F ₁ (पञ्जीकरण मात्र)	२०६६ (२०१०)	९०-१००	४०-५०	तराई, पहाड र उच्च पहाड ।
६	रेयर बल, F ₁ (पञ्जीकरण मात्र)	२०६६ (२०१०)	९०	३६-४०	तराई, पहाड र उच्च पहाड ।
७	गिन कोरोनेट, F ₁ (पञ्जीकरण मात्र)	२०६६ (२०१०)	७५-८०	३५-३८	तराई र पहाड ।
८					
९	नेपा स्टार, F ₁ (पञ्जीकरण मात्र)	२०६६ (२०१०)	७५-८०	२२-२५	तराई र पहाड ।
१०	टि. ६२१, F ₁ (पञ्जीकरण मात्र)	२०६६ (२०१०)	५५-६०	१८-२०	तराई र पहाड ।
११	रुवि किड, F ₁ (पञ्जीकरण मात्र)	२०६६ (२०१०)	७५	२२-२५	तराई र पहाड ।
१२					
१३					
१४	गिन हिरो, F ₁ (पञ्जीकरण मात्र)	२०६६ (२०१०)	५३-५८	४५-६०	तराई र पहाड ।
१५	नेपा म्याजिक, F ₁ (पञ्जीकरण मात्र)	२०६६ (२०१०)	६०-६५	४५-६०	तराई र पहाड ।
१६					
१७					
१८	क्षितिज, F ₁ (पञ्जीकरण मात्र)	२०६६ (२०१०)	५३-५८	४५-६०	तराई र पहाड ।
१९	ऋषि, F ₁ (पञ्जीकरण मात्र)	२०६६ (२०१०)	६०-६५	४५-६०	तराई र पहाड ।
२०	ग्रीन काउन, F ₁ (पञ्जीकरण मात्र)	२०६७ (२०१०)	७५-८०	२०-२५	मध्यपहाड ।
२१	ग्रीन टप, F ₁ (पञ्जीकरण मात्र)	२०६७ (२०१०)	११०	४८	मध्यपहाड र तराई ।
२२	एन.एस.आर., F ₁ (पञ्जीकरण मात्र)	२०६७ (२०१०)	१००	४२	मध्यपहाड र तराई ।
२३	के.एफ.६५, F ₁ (पञ्जीकरण मात्र)	२०६७ (२०१०)	९५	३९.२	मध्यपहाड र तराई ।
२४	एन. ७६६, F ₁ (पञ्जीकरण मात्र)	२०६७ (२०१०)	१००	४८	मध्यपहाड र तराई ।
२५					
२६	ग्रीन हट, F ₁ (पञ्जीकरण मात्र)	२०६७ (२०१०)	७५-८०	५०-६०	तराई, पहाड र उच्च पहाड ।
२७	वाई.आर.होनाम, F ₁ (पञ्जीकरण मात्र)	२०६७ (२०१०)	७५-८०	५०-६०	तराई, पहाड र उच्च पहाड ।
२८	एशिया एक्सप्रेस, F ₁ (पञ्जीकरण मात्र)	२०६७ (२०१०)	५५	४०-५०	तराई र मध्यपहाड ।
२९					
३०					
३१					
३२	फुटोस्की, F ₁ (पञ्जीकरण मात्र)	२०७० (२०१३)	९०	३०-४५	तराई र मध्यपहाड ।

क्र.सं.	बालीको जात	सिफारिस वर्ष	पाक्ने दिन	उत्पादन क्षमता (मे.टन/हे)	सिफारिस क्षेत्र
३३	वन्डर बल, F1 (पञ्जीकरण मात्र)	२०७६ (२०१९)	९२-९६	७१.७	मध्यपहाडको सिंचित क्षेत्र ।
३४	ग्रीन च्यालेन्जर मन्सान्टो, F1 (पञ्जीकरण मात्र)	२०७६ (२०१९)	९२-९६	५६.४१	मध्यपहाडको सिंचित क्षेत्र ।
३५	मिलेनियम १११, F1 (पञ्जीकरण मात्र)	२०७६ (२०१९)	८७	६५-७०	तराईको सिंचित क्षेत्र ।
३६	सौर्या, F1 (पञ्जीकरण मात्र)	२०७६ (२०१९)	८६-९७	६०-६७	तराईको सिंचित क्षेत्र ।

(व) तने बोडी

क्र.सं.	बालीको जात	सिफारिस वर्ष	पाक्ने दिन	उत्पादन क्षमता (मे.टन/हे)	सिफारिस क्षेत्र
१	खुमल तने	२०५१ (१९९४)	६०-७०	४.५	तराई र मध्यपहाड ।
२	सलाही तने	२०५१ (१९९४)	५०-६०	७.०	तराई र मध्यपहाड ।
३	चन्द्रा ०४१, OP (पञ्जीकरण मात्र)	२०६६ (२०१०)	४८	३३	तराई र मध्यपहाड ।
४	कर्मा स्टीकलेस, OP (पञ्जीकरण मात्र)	२०७० (२०१३)	४५	१५	तराई र मध्यपहाड ।
५	एन.ओ.- ३२४, OP (पञ्जीकरण मात्र)	२०७० (२०१३)	६०-६५	४.६	तराई, मध्यपहाड र उच्च पहाड ।
६	सीला- ४६४, OP (पञ्जीकरण मात्र)	२०७० (२०१३)	३५-४०	५	तराई र मध्य पहाड ।
७					
८	ग्रेटवाल- ०२, OP (पञ्जीकरण मात्र)	२०७६ (२०१९)		१४.२-२४.६	पहाडी सिंचित र अर्धसिंचित क्षेत्र र काठमाडौं उपत्यका आसपास ।
९	ग्रेटवाल- ०३, OP (पञ्जीकरण मात्र)	२०७६ (२०१९)		१६.६-३१.४	पहाडी सिंचित र अर्धसिंचित क्षेत्र र काठमाडौं उपत्यका आसपास ।

(ट) घिउ सिमी

क्र.सं.	बालीको जात	सिफारिस वर्ष	पाक्ने दिन	उत्पादन क्षमता (मे.टन/हे)	सिफारिस क्षेत्र
१	त्रिशुली सिमी	२०५१ (१९९४)	७०-७५	१४.०	मध्य र उच्च पहाड ।
२	भागे सिमी	२०५१ (१९९४)	५०-५५	९.०	तराई र मध्यपहाड ।
३	मन्दिर, OP (पञ्जीकरण मात्र)	२०६६ (२०१०)	४६.०	१२.०	तराई र मध्यपहाड ।
४	खैरो घिउ सिमी (पञ्जीकरण मात्र)	२०७७ (२०२१)	कोसा:८५ देखि ९० दाना:११० देखि ११५	कोसा:१६.५२ दाना: ३.१३	दोलखा जिल्ला लगाएत आसपासका क्षेत्रहरू ।

५	चौमासे सिमी (पञ्जीकरण मात्र)	२०७८ (२०२२)	५५-६०	१८-२०	समुन्द्र सतहबाट ३०० मि. देखि २२०० मि. सम्मको उचाई भएका तराई, मध्यपहाड तथा उच्च पहाडका क्षेत्रहरू ।
---	---------------------------------	-------------	-------	-------	--

(ठ) केराउ

क्र.सं.	बालीको जात	सिफारिस वर्ष	पाक्ने दिन	उत्पादन क्षमता (मे.टन/हे)	सिफारिस क्षेत्र
१	सर्लाही आकॅल	२०५१ (१९९४)	६०-६५	५-७	तराई, मध्य र उच्च पहाड ।
२	न्यू लाईन	२०५१ (१९९४)	८५-९०	६-८	तराई र मध्यपहाड ।
३	सिक्किमे	२०५१ (१९९४)		२५-३०	तराई, मध्य र उच्च पहाड ।

(ड) भेंडे खुसानी

क्र.सं.	बालीको जात	सिफारिस वर्ष	पाक्ने दिन	उत्पादन क्षमता (मे.टन/हे)	सिफारिस क्षेत्र
१	क्यालिफोर्निया	२०५१ (१९९४)	८०-९०	१६-२०	तराई, मध्य र उच्च पहाड ।
२	सागर, OP (पञ्जीकरण मात्र)	२०६६ (२०१०)	६५-७५	३६	तराई र मध्यपहाड ।
३	एन.एस. ६३२, F ₁ (पञ्जीकरण मात्र)	२०६६ (२०१०)	६५	४४-५०	तराई र पहाड ।

(ढ) खुसानी

क्र.सं.	बालीको जात	सिफारिस वर्ष	पाक्ने दिन	उत्पादन क्षमता (मे.टन/हे)	सिफारिस क्षेत्र
१	ज्वाला	२०५१ (१९९४)	६०-७०	२५-३०	तराई, मध्य र उच्च पहाड ।
२	कर्मा ७४७, F ₁ (पञ्जीकरण मात्र)	२०६६ (२०१०)	७०	४०	तराई र मध्यपहाड ।
३	कर्मा ७७७, F ₁ (पञ्जीकरण मात्र)	२०६६ (२०१०)	६५	६०	तराई र पहाड ।
४	नेपा हट, F ₁ (पञ्जीकरण मात्र)	२०६६ (२०१०)	१२०	४०	तराई र मध्यपहाड ।
५	अन्ना ३, F ₁ (पञ्जीकरण मात्र)	२०६६ (२०१०)	७०-७५	४०-४४	तराई र पहाड ।
६	एन.एस. १७०१, F ₁ (पञ्जीकरण मात्र)	२०६६ (२०१०)	७५-८५	८०-९०	तराई र मध्यपहाडका नदि किनारहरू ।
७	एन.एस. ११०१, F ₁ (पञ्जीकरण मात्र)	२०६६ (२०१०)	७०-८०	७०-७४	तराई र मध्यपहाडका नदि किनारहरू ।
८	गोली, F ₁ (पञ्जीकरण मात्र)	२०६६ (२०१०)	७०-८०	७०-७६	तराई र मध्यपहाडका नदि किनारहरू ।

९	आकास, F ₁ (पञ्जीकरण मात्र)	२०६६ (२०१०)	७५-८५	५०-५६	तराई र मध्यपहाडका नदि किनारहरु ।
१०	बिग मामा ३, F ₁ (पञ्जीकरण मात्र)	२०६६ (२०१०)	९५	५०	तराई र पहाड ।
११	ओमेगा, F ₁ (पञ्जीकरण मात्र)	२०६६ (२०१०)	११५	५०	तराई र पहाड ।
१२	सुपर तारा, F ₁ (पञ्जीकरण मात्र)	२०६६ (२०१०)	११८	४०	तराई र पहाड ।
१३	मार्शल, F ₁ (पञ्जीकरण मात्र)	२०६६ (२०१०)	११५	३५	तराई र पहाड ।
१४					
१५	प्रिमियम, F ₁ (पञ्जीकरण मात्र)	२०७० (२०१३)	८०-८५	२५-३०	तराई र मध्यपहाड ।
१६					
१७	फाएर क्याम्प, F ₁ (पञ्जीकरण मात्र)	२०७६ (२०१९)	१४४	१२-१४	तराईको सिंचित क्षेत्र ।
१८	हट सट, F ₁ (पञ्जीकरण मात्र)	२०७६ (२०१९)	१४४	१३-१५	तराईको सिंचित क्षेत्र ।

(ण) भण्टा

क्र.सं.	बालीको जात	सिफारिस वर्ष	पाक्ने दिन	उत्पादन क्षमता (मे.टन/हे)	सिफारिस क्षेत्र
१	नुकी	२०५१ (१९९४)	६०-६५	२५-३०	तराई र मध्यपहाड ।
२	एन.एस. ७९७, F ₁ (पञ्जीकरण मात्र)	२०६६ (२०१०)	५५-६०	३०-४०	तराई र मध्यपहाडका नदि किनारहरु ।
३					
४					
५	रुनाको, F ₁ (पञ्जीकरण मात्र)	२०६७ (२०१०)	६०-७०	१०	तराई, पहाड र उच्च पहाड ।
६	मायालु- ५५५, F ₁ (पञ्जीकरण मात्र)	२०७० (२०१३)	७५	४५	तराई र मध्यपहाड ।
७	साम्ब्ली, F ₁ (पञ्जीकरण मात्र)	२०७० (२०१३)	४५-५०	५०	तराई ।
८					
९	परवानीपुर सेलेक्सन-१ (पञ्जीकरण मात्र)	२०७८ (२०७८)	९०-९५	२५-२६	समुन्द्र सतहबाट ४०० मि. उचाई सम्मका मध्य तराईका क्षेत्रहरु ।

(त) घिरौला

क्र.सं.	बालीको जात	सिफारिस वर्ष	पाक्ने दिन	उत्पादन क्षमता (मे.टन/हे)	सिफारिस क्षेत्र
१	कान्तिपुरे	२०५१ (१९९४)	११०-१२०	१५-१८	मध्यपहाड ।
२	न्यु नारायणी, F ₁ (पञ्जीकरण मात्र)	२०६६ (२०१०)	४५	१३	तराई र मध्यपहाड ।

३					
४	एन.एस. ४४५, F ₁ (पञ्जीकरण मात्र)	२०६६ (२०१०)	४०-४५	२४-३६	तराई र मध्यपहाड ।
५	एन.एस. ४४१, F ₁ (पञ्जीकरण मात्र)	२०६६ (२०१०)	४०-४५	२०-३०	तराई र मध्यपहाड ।
६					
७	सरिता, F ₁ (पञ्जीकरण मात्र)	२०७० (२०१३)	४५-५०	५०-७०	तराई ।
८	सिन्धु, F ₁ (पञ्जीकरण मात्र)	२०७० (२०१३)	५०-६०	५०-७०	तराई ।

(थ) काँक्रो

क्र.सं.	बालीको जात	सिफारिस वर्ष	पाक्ने दिन	उत्पादन क्षमता (मि.टन/हे)	सिफारिस क्षेत्र
१	कुशले	२०५१ (१९९४)	७५-८०	१५-१८	तराई र मध्यपहाड ।
२	एन.एस. ४०४, F ₁ (पञ्जीकरण मात्र)	२०६६ (२०१०)	३०-३५	२.४-३.२	तराई र पहाड ।
३	एन.एस. ४०८, F ₁ (पञ्जीकरण मात्र)	२०६६ (२०१०)	४३-४५	४	तराई र पहाड ।
४	चाँदनी, F ₁ (पञ्जीकरण मात्र)	२०६६ (२०१०)	३६	५८	मध्यपहाड ।
५	सिमरन, F ₁ (पञ्जीकरण मात्र)	२०६६ (२०१०)	३५	६३	मध्यपहाड ।
६					
७					
८	कर्मा, F ₁ (पञ्जीकरण मात्र)	२०६६ (२०१०)	३५	६३	तराई र मध्यपहाड ।
९	गौरी ७५७, F ₁ (पञ्जीकरण मात्र)	२०६६ (२०१०)	३५	६३	तराई र मध्यपहाड ।
१०	हिमाल, F ₁ (पञ्जीकरण मात्र)	२०६६ (२०१०)	३५-३७	६०	मध्यपहाड ।
११	गरिमा, F ₁ (पञ्जीकरण मात्र)	२०६६ (२०१०)	४५-४८	५५	तराई र मध्यपहाड ।
१२					
१३					
१४					
१५	सिता ८८८, F ₁ (पञ्जीकरण मात्र)	२०६६ (२०१०)	३४	६६	मध्यपहाड ।
१६					
१७					
१८	शाहिनी १, F ₁ (पञ्जीकरण मात्र)	२०६६ (२०१०)	३६	६८	तराई ।
१९	शाहिनी २, F ₁ (पञ्जीकरण मात्र)	२०६६ (२०१०)	३७	६८	तराई ।
२०	निन्जा १७९, F ₁ (पञ्जीकरण मात्र)	२०६६ (२०१०)	३५	६३	तराई र मध्यपहाड ।
२१	नेपा टुसी, F ₁ (पञ्जीकरण मात्र)	२०६६ (२०१०)	४०-५०	१५-१८	तराई र पहाड ।

क्र.सं.	बालीको जात	सिफारिस वर्ष	पाक्ने दिन	उत्पादन क्षमता (मे.टन/हे)	सिफारिस क्षेत्र
२२					
२३	नेपा टुसी १०३, F ₁ (पञ्जीकरण मात्र)	२०६६ (२०१०)	४०-५०	१८-२०	तराई र पहाड ।
२४	डयाडी २२३१, F ₁ (पञ्जीकरण मात्र)	२०६६ (२०१०)	३५	३०-४०	तराई र पहाड ।
२५					
२६	डाइनेष्टी, F ₁ (पञ्जीकरण मात्र)	२०६६ (२०१०)	४२	४०-६०	तराई र पहाड ।
२७	बेली, F ₁ (पञ्जीकरण मात्र)	२०६६ (२०१०)	४०	५०-७०	तराई र पहाड ।
२८	म्याजेष्टी, F ₁ (पञ्जीकरण मात्र)	२०६६ (२०१०)	४०	५०-७०	तराई र पहाड ।
२९					
३०					
३१					
३२	कानेना, F ₁ (पञ्जीकरण मात्र)	२०६७ (२०१०)	३५-४०	१५-२०	मध्यपहाड र तराई ।
३३					
३४	एल.- ३३३ (पञ्जीकरण मात्र)	२०६९ (२०१२)	५२	२७.१	तराई भित्री मधेश र पहाड ।
३५	राजा, F ₁ (पञ्जीकरण मात्र)	२०७० (२०१३)	४५	६५	तराई ।
३६					
३७	एन.ओ.- १२९, F ₁ (पञ्जीकरण मात्र)	२०७० (२०१३)	५५	३२	तराई र मध्यपहाड ।
३८	भक्तपुर लोकल (पञ्जीकरण मात्र)	२०७५ (२०१८)	६०-६५	३०-३५	६०० देखि १६०० मि. उचाई सम्म ।
३९	मधु, F ₁ (पञ्जीकरण मात्र)	२०७८ (२०२२)	६०	७०.४	समुन्द्र सतहबाट १५० मि. देखि १६०० मि. उचाईसम्मका काठमाडौं उपत्यका देखि पश्चिम क्षेत्रहरू ।
४०	कृष्ण, F ₁ (पञ्जीकरण मात्र)	२०७८ (२०२२)	५७	६६.१५	समुन्द्र सतहबाट १५० मि. देखि १६०० मि. उचाईसम्मका काठमाडौं उपत्यका देखि पूर्वका क्षेत्रहरू ।

(द) स्ववास फर्सी

क्र.सं.	बालीको जात	सिफारिस वर्ष	पाक्ने दिन	उत्पादन क्षमता (मे.टन/हे)	सिफारिस क्षेत्र
१	असारे स्ववास	२०५१ (१९९४)	६०-८०	९७.८	तराई र मध्यपहाड ।
२	अन्ना १०१, F ₁ (पञ्जीकरण मात्र)	२०६६ (२०१०)	६५-७०	४०-५०	तराई र पहाड ।

क्र.सं.	बालीको जात	सिफारिस वर्ष	पाक्ने दिन	उत्पादन क्षमता (मे.टन/हे)	सिफारिस क्षेत्र
३	अन्ना २०२, F ₁ (पञ्जीकरण मात्र)	२०६६ (२०१०)	६५-७०	३६-४०	तराई र पहाड ।
४	अन्ना ३०३, F ₁ (पञ्जीकरण मात्र)	२०६६ (२०१०)	६५-७०	४०	तराई र पहाड ।
५	सनी हाउस, F ₁ (पञ्जीकरण मात्र)	२०६६ (२०१०)	५०-५२	५१.८	तराई र पहाड ।
६	दुरु ग्रीन, F ₁ (पञ्जीकरण मात्र)	२०६६ (२०१०)	३८-४३	२९	तराई र पहाड ।
७	सोन्डो भि, F ₁ (पञ्जीकरण मात्र)	२०६६ (२०१०)	३८-४३	२५	तराई र पहाड ।
८	लड ग्रीन, F ₁ (पञ्जीकरण मात्र)	२०६६ (२०१०)	५३-५८	२५	तराई र पहाड ।
९	हनिडेजर्ट, F ₁ (पञ्जीकरण मात्र)	२०६६ (२०१०)	९०-९५	१८	तराई र पहाड ।
१०	डोभिन्च, F ₁ (पञ्जीकरण मात्र)	२०६७ (२०१०)	६०-७५	१०५	मध्यपहाड र तराई ।
११	स्टार व आई. जुकिनी, F ₁ (पञ्जीकरण मात्र)	२०६६ (२०१०)	५०-५५	११०	मध्यपहाड र तराई ।
१२	गे जुकिनी, OP (पञ्जीकरण मात्र)	२०७० (२०१३)	४५	८०	तराई र मध्यपहाड ।
१३	सुपर स्ववास बल, F ₁ (पञ्जीकरण मात्र)	२०७५ (२०१८)	४०-४५	२८-३१	मध्यपहाडको सिंचित क्षेत्र ।

(ध) स्वीस चार्ड

क्र.सं.	बालीको जात	सिफारिस वर्ष	पाक्ने दिन	उत्पादन क्षमता (मे.टन/हे)	सिफारिस क्षेत्र
१	सुसाग	२०५१ (१९९४)	६०-७०	२०-३५	तराई, मध्य र उच्च पहाड ।

(न) तीते करेला

क्र.सं.	बालीको जात	सिफारिस वर्ष	पाक्ने दिन	उत्पादन क्षमता (मे.टन/हे)	सिफारिस क्षेत्र
१	हरियो करेला	२०५१ (१९९४)	९०-१००	२०-२५	तराई र मध्यपहाड ।
२					
३					
४	पिपल, F ₁ (पञ्जीकरण मात्र)	२०६६ (२०१०)	५०	२०.९	तराई, मध्यपहाड तथा उच्च पहाड ।
५					
६					
७	कोमल, F ₁ (पञ्जीकरण मात्र)	२०६६ (२०१०)	४८-५०	३५.६	तराई, मध्यपहाड तथा उच्च पहाड ।
८					
९					
१०					

क्र.सं.	बालीको जात	सिफारिस वर्ष	पाक्ने दिन	उत्पादन क्षमता (मे.टन/हे)	सिफारिस क्षेत्र
११					
१२	एन.एस. ४५४, F ₁ (पञ्जीकरण मात्र)	२०६६ (२०१०)	४०-५०	४०-४५	तराई र पहाड ।
१३	एन.एस. १०२४, F ₁ (पञ्जीकरण मात्र)	२०६६ (२०१०)	४०-५०	४०-४५	तराई र पहाड ।
१४					
१५	एन.एस. ४३४, F ₁ (पञ्जीकरण मात्र)	२०६६ (२०१०)	४०-५०	४४-४८	तराई र पहाड ।
१६					
१७	पाली, F ₁ (पञ्जीकरण मात्र)	२०६७ (२०१०)	४०-५०	४५-५०	तराई, पहाड र उच्च पहाड ।
१८					
१९	हरीत, F ₁ (पञ्जीकरण मात्र)	२०७० (२०१३)	६०-७०	३०-३५	तराई र मध्यपहाड ।
२०					
२१	माया, F ₁ (पञ्जीकरण मात्र)	२०७० (२०१३)	४५	४०-४५	तराई र मध्यपहाड ।
२२	सि.जी. ०१, F ₁ (पञ्जीकरण मात्र)	२०७५ (२०१८)	८०-९९	१८-२२	पूर्वी तराई ।
२३	सि.जी. ०२, F ₁ (पञ्जीकरण मात्र)	२०७५ (२०१८)	८०-९९	१५-१९	पूर्वी तराई ।

(प) रामतोरिया

क्र.सं.	बालीको जात	सिफारिस वर्ष	पाक्ने दिन	उत्पादन क्षमता (मे.टन/हे)	सिफारिस क्षेत्र
१	पार्वती	२०५१ (१९९४)	५०-६०	१२-१६	तराई, मध्य र उच्च पहाड
२	अर्का अनामिका, OP (पञ्जीकरण मात्र)	२०६६ (२०१०)	४०-४५	२४-३२	तराई, मध्यपहाड र उच्च पहाड ।
३					

(फ) पालुङ्गा

क्र.सं.	बालीको जात	सिफारिस वर्ष	पाक्ने दिन	उत्पादन क्षमता (मे.टन/हे)	सिफारिस क्षेत्र
१	हरिपाते	२०५१ (१९९४)	४०-४५	१२-१६	तराई, मध्य र उच्च पहाड ।
२	डब्लु किड, F ₁ (पञ्जीकरण मात्र)	२०६६ (२०१०)	१२०	१८-२७	तराई र पहाड ।
३					
४					

क्र.सं.	बालीको जात	सिफारिस वर्ष	पाक्ने दिन	उत्पादन क्षमता (मे.टन/हे)	सिफारिस क्षेत्र
५	पाटने पालुङ्गो (पञ्जीकरण मात्र)	२०७४ (२०१८)	५०-५५	१६.६०	समुन्द्र सतह देखि २१०० मि. उचाई सम्मका तराई, पहाड र उच्च पहाड ।
६	काङ्गकोङ्ग (थाई पालुङ्गो), OP (पञ्जीकरण मात्र)	२०७७ (२०२०)	३०-३५	१०७.६ (पहाड) ५४.२४ (तराई)	मध्यपहाड देखि तराईको सिंचित क्षेत्र ।

(ब) ब्रो काउली

क्र.सं.	बालीको जात	सिफारिस वर्ष	पाक्ने दिन	उत्पादन क्षमता (मे.टन/हे)	सिफारिस क्षेत्र
१					
२					
३					
४					
५	सेन्ताउरो, F ₁ (पञ्जीकरण मात्र)	२०६६ (२०१०)	६८	२२-२५	तराई र पहाड ।
६	ग्रीन पिया, F ₁ (पञ्जीकरण मात्र)	२०६६ (२०१०)	८५	१६-१७	तराई र पहाड ।
७	साकुरा, F ₁ (पञ्जीकरण मात्र)	२०६६ (२०१०)	९५	१०-१२	मध्यपहाड ।
८	एभरेष्ट ग्रीन, F ₁ (पञ्जीकरण मात्र)	२०६६ (२०१०)	९५	२५-३०	तराई र मध्यपहाड ।
९	किड डोम, F ₁ (पञ्जीकरण मात्र)	२०६६ (२०१०)	८५-९०	१६-२४	तराई र मध्यपहाड ।
१०	अर्ली यु, F ₁ (पञ्जीकरण मात्र)	२०६६ (२०१०)	६०-६५	१२-१८	तराई र मध्यपहाड ।
११	नोक गक, F ₁ (पञ्जीकरण मात्र)	२०६६ (२०१०)	८५-९०	१६-२४	तराई र मध्यपहाड ।

(भ) तर्बुजा

क्र.सं.	बालीको जात	सिफारिस वर्ष	पाक्ने दिन	उत्पादन क्षमता (मे.टन/हे)	सिफारिस क्षेत्र
१	लक्ष्मी ७४७, F ₁ (पञ्जीकरण मात्र)	२०६६ (२०१०)	७०-७५	२०.५	तराई ।
२	लक्ष्मी ७६७, F ₁ (पञ्जीकरण मात्र)	२०६६ (२०१०)	७५-८०	३०.५	तराई ।
३	मस्ताना, F ₁ (पञ्जीकरण मात्र)	२०७० (२०१३)	६५-७०	७०-८०	तराई ।

(म) फर्सी

क्र.सं.	बालीको जात	सिफारिस वर्ष	पाक्ने दिन	उत्पादन क्षमता (मे.टन/हे)	सिफारिस क्षेत्र
१	सोनार ०२२, F ₁ (पञ्जीकरण मात्र)	२०६६ (२०१०)	७५-८०	५५	तराई ।

(य) लौका

क्र.सं.	बालीको जात	सिफारिस वर्ष	पाक्ने दिन	उत्पादन क्षमता (मे.टन/हे)	सिफारिस क्षेत्र
१	काभेरी, F ₁ (पञ्जीकरण मात्र)	२०६६ (२०१०)	४५-५०	४०-५०	तराई र पहाड ।

क्र.सं.	बालीको जात	सिफारिस वर्ष	पाकने दिन	उत्पादन क्षमता (मे.टन/हे)	सिफारिस क्षेत्र
२	एन.एस. ४२१, F ₁ (पञ्जीकरण मात्र)	२०६६ (२०१०)	४५-५०	४४-५६	तराई र पहाड ।
३	एन. एस. ४४३, F ₁ (पञ्जीकरण मात्र)	२०६६ (२०१०)	४३-५०	३०-४०	तराई र पहाड ।
४	अनमोल, F ₁ (पञ्जीकरण मात्र)	२०६७ (२०१०)	६०	१२	तराई, पहाड र उच्च पहाड ।
५					

(र) पाटे धिरौला

क्र.सं.	बालीको जात	सिफारिस वर्ष	पाकने दिन	उत्पादन क्षमता (मे.टन/हे)	सिफारिस क्षेत्र
१	ह्यु.क्यु. ५०१, F ₁ (पञ्जीकरण मात्र)	२०६६ (२०१०)	४०	२३	तराई र मध्यपहाड ।
२					
३	एन.एस. ४०१, F ₁ (पञ्जीकरण मात्र)	२०६६ (२०१०)	४०-४५	४४-४८	तराई र पहाड ।

(ल) धनियाँ

क्र.सं.	बालीको जात	सिफारिस वर्ष	पाकने दिन	उत्पादन क्षमता (मे.टन/हे)	सिफारिस क्षेत्र
१	लोटस, OP (पञ्जीकरण मात्र)	२०६६ (२०१०)	४०-५०	११.८	तराई र मध्यपहाड ।
२	सुरभी, OP (पञ्जीकरण मात्र)	२०६६ (२०१०)	३५	१६-२०	तराई, मध्यपहाड र उच्च पहाड ।
३	अमेरिकन लङ्ग स्ट्यान्डीड, OP (पञ्जीकरण मात्र)	२०७० (२०१३)	४५-५०	१२.२	तराई र मध्यपहाड ।
४	एक्स.एम.एल.एन.ओ.-४६५, F ₁ (पञ्जीकरण मात्र)	२०७० (२०१३)	३५	७.२	तराई, मध्यपहाड र उच्च पहाड ।
५	रामसेस, F ₁ (पञ्जीकरण मात्र)	२०७० (२०१३)	५०-६०	६-७	तराई र मध्यपहाड ।

(व) चिचिण्डा

क्र.सं.	बालीको जात	सिफारिस वर्ष	पाकने दिन	उत्पादन क्षमता (मे.टन/हे)	सिफारिस क्षेत्र
१	कर्णाली, F ₁ (पञ्जीकरण मात्र)	२०६६ (२०१०)	४५	३०	तराई र मध्यपहाड ।
२					

(श) करिलो

क्र.सं.	बालीको जात	सिफारिस वर्ष	पाकने दिन	उत्पादन क्षमता (मे.टन/हे)	सिफारिस क्षेत्र
१	मेरी वाशिङटन ५०० डब्लु, OP (पञ्जीकरण मात्र)	२०६६ (२०१०)	२१०	६	तराई, मध्यपहाड र उच्च पहाड ।

(ष) पार्सले

क्र.सं.	बालीको जात	सिफारिस वर्ष	पाक्ने दिन	उत्पादन क्षमता (मे.टन/हे)	सिफारिस क्षेत्र
१					
२					
३					

(स) ग्यांठकोपी

क्र.सं.	बालीको जात	सिफारिस वर्ष	पाक्ने दिन	उत्पादन क्षमता (मे.टन/हे)	सिफारिस क्षेत्र
१	नेपा बल, F ₁ (पञ्जीकरण मात्र)	२०६६ (२०१०)	४०-५०	१५	तराई र पहाड ।
२					

(ह) पाकचोय

क्र.सं.	बालीको जात	सिफारिस वर्ष	पाक्ने दिन	उत्पादन क्षमता (मे.टन/हे)	सिफारिस क्षेत्र
१	टेष्टी ग्रीन, F ₁ (पञ्जीकरण मात्र)	२०६६ (२०१०)	४५-५०	४८-५७	तराई र पहाड ।
२	चोका, OP (पञ्जीकरण मात्र)	२०६७ (२०१०)	४०-५०	२	तराई र मध्यपहाड ।
३					
४	एन.ओ.- ४१६, F ₁ (पञ्जीकरण मात्र)	२०७० (२०१३)	२५०	१६	तराई र पहाड ।

(क्ष) जिरीको साग

क्र.सं.	बालीको जात	सिफारिस वर्ष	पाक्ने दिन	उत्पादन क्षमता (मे.टन/हे)	सिफारिस क्षेत्र
१	ग्रीन स्पान, OP (पञ्जीकरण मात्र)	२०६६ (२०१०)	५०-५५	४-५	तराई, मध्यपहाड र उच्च पहाड ।
२	ग्रीन वेभ, OP (पञ्जीकरण मात्र)	२०६६ (२०१०)	४०-४५	१	तराई र मध्यपहाड तथा नदि किनारहरु ।
३	न्यु रेड फायर, OP (पञ्जीकरण मात्र)	२०६६ (२०१०)	५०-५५	१	तराई र मध्यपहाड तथा नदि किनारहरु ।

(त्र) चुकन्दर

क्र.सं.	बालीको जात	सिफारिस वर्ष	पाक्ने दिन	उत्पादन क्षमता (मे.टन/हे)	सिफारिस क्षेत्र
१	मधुर, OP (पञ्जीकरण मात्र)	२०६६ (२०१०)	६०-७०	२४-३६	तराई र पहाड ।

(ज्ञ) चाईनिज बन्दा

क्र.सं.	बालीको जात	सिफारिस वर्ष	पाक्ने दिन	उत्पादन क्षमता (मे.टन/हे)	सिफारिस क्षेत्र
१	ब्लुज, F ₁ (पञ्जीकरण मात्र)	२०६६ (२०१०)	५५-६०	२२-२५	तराई र पहाड ।
२					
३	स्प्रीड सन- ६०, OP (पञ्जीकरण मात्र)	२०६७ (२०१०)	७५-८०	२०-२५	मध्यपहाड ।

४					
५					

अ) चम्सुर

क्र.सं.	बालीको जात	सिफारिस वर्ष	पाकने दिन	उत्पादन क्षमता (मे.टन/हे)	सिफारिस क्षेत्र
१	ठिमी चम्सुर (पञ्जीकरण मात्र)	२०७४ (२०१८)	४५-५०	८	समुद्र सतह देखि १२०० मि. उचाईसम्मको तराई, मध्य र उच्च पहाड ।

अ) लहे

क्र.सं.	बालीको जात	सिफारिस वर्ष	पाकने दिन	उत्पादन क्षमता (मे.टन/हे)	सिफारिस क्षेत्र
१	रामेछाप हरियो (पञ्जीकरण मात्र)	२०७५ (२०१८)		८.६८	२०० देखि १६५० मि. उचाईसम्मको असिचित क्षेत्र ।
२	लाल मासें (पञ्जीकरण मात्र)	२०७७ (२०२१)	१७५	३.१०	समुन्द्र सतहबाट १५०० देखि २००० मि. उचाई भएका हुम्ला, जुम्ला वा समान हावापानी भएका कर्णाली प्रदेशका आसपासका जिल्लाहरु ।

अ) सिमी

क्र.सं.	बालीको जात	सिफारिस वर्ष	पाकने दिन	उत्पादन क्षमता (मे.टन/हे)	सिफारिस क्षेत्र
१	लङ्ग ग्रीन विन, OP (पञ्जीकरण मात्र)	२०७६ (२०१९)	७५-७८	२६-२८	मध्यपहाड ।
२	सेमी लाइट लङ्ग, OP (पञ्जीकरण मात्र)	२०७६ (२०१९)	७०-७५	३०-३३	मध्यपहाड ।
३	पहेलो सिमी (पञ्जीकरण मात्र)	२०७७ (२०२१)	कोसा : १०५ देखि ११० दाना : ८५ देखि ९०	कोसा : १७.३२ दाना : ३.६४	दोलखा जिल्ला लगाएत आसपासका क्षेत्रहरु ।

६. घाँसे बाली

(क) जै

क्र.सं.	बालीको जात	सिफारिस वर्ष	पाकने दिन	उत्पादन क्षमता (मे.टन/हे)	सिफारिस क्षेत्र
१	कामधेनु जै	२०६१ (२००४)	२०६	५१-७५	तराई र मध्यपहाड ।
२	नेत्र जै	२०६१ (२००४)	१९७	३२-९१	तराई र मध्यपहाड ।
३	गणेश	२०६९ (२०१२)	२१७	४८-५०	तराई देखि मध्यपहाड ।
४	पार्वती	२०६९ (२०१२)	२०७	६१-७०	तराई देखि उच्च पहाड ।
५	अमृतधारा	२०७२ (२०१५)	१८०-१९०	३६	तराई देखि मध्यपहाड ।
६	नन्दिनी	२०७२ (२०१५)	१३९-१९०	३२-३८	तराई र भित्री मधेश ।

७	स्वान (पञ्जीकरण मात्र)	२०७३ (२०१७)	१७०-१७५	३०-३५	समुन्द्र सतहबाट २००० मि. उचाई सम्मको तराई, मध्य र उच्च पहाड ।
---	---------------------------	-------------	---------	-------	---

(ख) सेतो क्लोभर

क्र.सं.	बालीको जात	सिफारिस वर्ष	पाकने दिन	उत्पादन क्षमता (मे.टन/हे)	सिफारिस क्षेत्र
१	प्याउली सेतो क्लोभर	२०६९ (२०१२)	२२२	३०-४५	मध्यपहाड देखि उच्च पहाड ।

(ग) बर्सिम

क्र.सं.	बालीको जात	सिफारिस वर्ष	पाकने दिन	उत्पादन क्षमता (मे.टन/हे)	सिफारिस क्षेत्र
१	बर्सिम ग्रीन गोल्ड	२०७२ (२०१५)	२७६-२८४	७२-७८	तराई र भित्री मधेश।
२	मेसकाभी (पञ्जीकरण मात्र)	२०७३ (२०१७)	१६०-१७०	७५-८५	समुन्द्र सतहबाट १२०० मि. उचाईसम्मको तराई र मध्य पहाड ।

(घ) राईघाँस

क्र.सं.	बालीको जात	सिफारिस वर्ष	पाकने दिन	उत्पादन क्षमता (मे.टन/हे)	सिफारिस क्षेत्र
१	धुन्चे राईघाँस	२०७२ (२०१५)	२७६-२८४	३०-४०	मध्य तथा उच्च पहाड ।

(ङ) टियोसेन्टी

क्र.सं.	बालीको जात	सिफारिस वर्ष	पाकने दिन	उत्पादन क्षमता (मे.टन/हे)	सिफारिस क्षेत्र
१	मकैचरी १	२०७३ (२०१७)	११५-१२५	३५-४५	समुन्द्र सतहबाट १५०० मि. उचाईसम्मको तराई र मध्यपहाड ।

(च) कमन भेच

क्र.सं.	बालीको जात	सिफारिस वर्ष	पाकने दिन	उत्पादन क्षमता (मे.टन/हे)	सिफारिस क्षेत्र
१	कुटिल कोसा १	२०७३ (२०१७)	१६३-१७०	३५-४०	समुन्द्र सतहबाट २००० मि. उचाई सम्मको तराई, मध्य र उच्च पहाड ।

(छ) स्टाईलो

क्र.सं.	बालीको जात	सिफारिस वर्ष	पाकने दिन	उत्पादन क्षमता (मे.टन/हे)	सिफारिस क्षेत्र
१	पाल्पा स्टाईलो	२०७३ (२०१७)	११५-१२५	७२-८०	समुन्द्र सतहबाट १६०० मि. उचाई सम्मको तराई र मध्य पहाड ।

(ज) कक्सफुट

क्र.सं.	बालीको जात	सिफारिस वर्ष	पाकने दिन	उत्पादन क्षमता (मे.टन/हे)	सिफारिस क्षेत्र

१	रसुवा कक्सफुट	२०७३ (२०१७)	२९६-३००	३०-४०	समुन्द्र सतहबाट १२०० देखि ४००० मि. उचाईसम्मको मध्यपहाड र उच्च पहाड।
---	---------------	-------------	---------	-------	---

(झ) नेपियर

क्र.सं.	बालीको जात	सिफारिस वर्ष	पाक्ने दिन	उत्पादन क्षमता (मे.टन/हे)	सिफारिस क्षेत्र
१	हाती घाँस १	२०७३ (२०१७)	१२०-१३०	६०-८०	समुन्द्र सतहबाट १५०० मि. उचाई सम्मको तराई र मध्यपहाड।

(ञ) सेटारिया

क्र.सं.	बालीको जात	सिफारिस वर्ष	पाक्ने दिन	उत्पादन क्षमता (मे.टन/हे)	सिफारिस क्षेत्र
१	खुमल बन्सो	२०७३ (२०१७)	१२०-१३०	६०-८०	समुन्द्र सतहबाट २००० मि. उचाई सम्मको तराई, मध्य र उच्च पहाड।

७. फलफूल बाली

(क) कागती

क्र.सं.	बालीको जात	सिफारिस वर्ष	फल शुरु हुने समय	उत्पादन क्षमता (मे.टन/हे)	सिफारिस क्षेत्र
१	सुन कागती १	२०७२ (२०१५)	३ वर्षमा फले	३४.५	तराई र भित्री मधेश तथा मध्यपहाडको खोच बेसीको पानी नजम्ने क्षेत्र।
२	सुन कागती २	२०७२ (२०१५)	३ वर्षमा फले	२६.९	तराई र भित्री मधेश तथा मध्यपहाडको खोच बेसीको पानी नजम्ने क्षेत्र।
३	तेह्रथुम स्थानीय (पञ्जीकरण मात्र)	२०७५ (२०१८)		१५	पूर्वी पहाडको १००० देखि १६०० मि. सम्मको तुपारो नपर्ने क्षेत्र।

(ख) सुन्तला

क्र.सं.	बालीको जात	सिफारिस वर्ष	फल शुरु हुने समय	उत्पादन क्षमता (मे.टन/हे)	सिफारिस क्षेत्र
१	खोकु स्थानीय (पञ्जीकरण मात्र)	२०७५ (२०१८)		१६-२४	पूर्वी पहाडको १००० देखि १६०० मि. सम्मको तुपारो नपर्ने क्षेत्र।

(ग) केरा

क्र.सं.	बालीको जात	सिफारिस वर्ष	फल लिने समय	उत्पादन क्षमता (मे.टन/हे)	सिफारिस क्षेत्र
१	जि. ९ (पञ्जीकरण मात्र)	२०७६ (२०१९)	१५-१६ महिना	५०-५५	समुन्द्र सतह देखि ७०० मि. सम्मको उचाईको तराई र

					नदि किनार ।
२	विलियम हाइब्रिड (पञ्जीकरण मात्र)	२०७६ (२०१९)	१४-१५ महिना	४०-५०	समुन्द्र सतह देखि ७०० मि. सम्म उचाईको तराई र नदि किनार ।
३	मालभोग स्थानीय (पञ्जीकरण मात्र)	२०७६ (२०१९)	१४ महिना	१५-२०	समुन्द्र सतह देखि १२०० मि. सम्म उचाईको तराई, नदि किनार र होचा पहाडी उपत्यकासम्म ।

(घ) आँप

क्र.सं.	बालीको जात	सिफारिस वर्ष	प्रकार	उत्पादन क्षमता (मि. टन/हे.)	सिफारिस क्षेत्र
१	दशहरी (Dashehari) (पञ्जीकरण मात्र)	२०७८ (२०२२)	मध्यम	१०-१२	समुन्द्र सतह देखि ६०० मि. उचाई सम्मका क्षेत्रहरू ।
२	माल्दह (Maldah) (पञ्जीकरण मात्र)	२०७८ (२०२२)	अगौटे	८-१०	समुन्द्र सतह देखि ६०० मि. उचाई सम्मका क्षेत्रहरू ।
३	आम्रपाली (Amrapali) (पञ्जीकरण मात्र)	२०७८ (२०२२)	पछौटे	८	समुन्द्र सतह देखि ६०० मि. उचाई सम्मका क्षेत्रहरू ।

(ङ) लिची

क्र.सं.	बालीको जात	सिफारिस वर्ष	प्रकार	उत्पादन क्षमता (मि. टन/हे.)	सिफारिस क्षेत्र
१	शाही (Shahi) (पञ्जीकरण मात्र)	२०७८ (२०२२)	अगौटे	१०-१२	समुन्द्र सतह देखि ६०० मि. उचाई सम्मका क्षेत्रहरू ।
२	मुजफ्फरपुर (Muzaffarpur) (पञ्जीकरण मात्र)	२०७८ (२०२२)	मध्यम	८-१०	समुन्द्र सतह देखि ६०० मि. उचाई सम्मका क्षेत्रहरू ।
३	कलकत्तिया (Kalkattia) (पञ्जीकरण मात्र)	२०७८ (२०२२)	पछौटे	८-१०	समुन्द्र सतह देखि ६०० मि. उचाई सम्मका क्षेत्रहरू ।
४	रोज सेन्टेड (Rose Scented) (पञ्जीकरण मात्र)	२०७८ (२०२२)	मध्यम	८-१०	समुन्द्र सतह देखि ६०० मि. उचाई सम्मका क्षेत्रहरू ।
५	लेट सिडलेस (Late Seedless) (पञ्जीकरण मात्र)	२०७८ (२०२२)	पछौटे	८-१०	समुन्द्र सतह देखि ६०० मि. उचाई सम्मका क्षेत्रहरू ।
६	अर्ली सिडलेस (Early Seedless) (पञ्जीकरण मात्र)	२०७८ (२०२२)	अगौटे	५-६	समुन्द्र सतह देखि ६०० मि. उचाई सम्मका क्षेत्रहरू ।

(च) किवी

क्र सं.	बालीको जात	सिफारिस वर्ष	प्रकार	उत्पादन क्षमता (मि. टन/हे.)	सिफारिस क्षेत्र
---------	------------	--------------	--------	--------------------------------	-----------------

१	हेवार्ड (Heyward) (पञ्जीकरण मात्र)	२०७८ (२०२२)	पछौंटे	२८-३९	समुन्द्र सतहवाट १४०० देखि २५०० मि. उचाई सम्मका क्षेत्रहरू।
२	एवट (Abbott) (पञ्जीकरण मात्र)	२०७८ (२०२२)	अगौंटे	१७-२२	समुन्द्र सतहवाट ११०० देखि २१०० मि. उचाई सम्मका क्षेत्रहरू।
३	एलिसन (Allison) (पञ्जीकरण मात्र)	२०७८ (२०२२)	अगौंटे	२२-२८	समुन्द्र सतहवाट ११०० देखि २१०० मि. उचाई सम्मका क्षेत्रहरू।
४	ब्रुनो (Bruno) (पञ्जीकरण मात्र)	२०७८ (२०२२)	मध्यम	२२-२५	समुन्द्र सतहवाट ११०० देखि २१०० मि. उचाई सम्मका क्षेत्रहरू।

७. कन्दमूल बाली
(क) सखरखण्ड

क्र.सं	बालीको जात	सिफारिस वर्ष	पाक्ने समय	उत्पादन क्षमता (मि.टन/हे)	सिफारिस क्षेत्र
१	सुन्तले सखरखण्ड १	२०७६ (२०१९)	१३०-१५०	१२.९१	तराई, भित्री मधेश र मध्यपहाड ।
२	सुन्तले सखरखण्ड २	२०७६ (२०१९)	१३०-१५०	२०.८	तराई, भित्री मधेश र मध्यपहाड ।

७. सूचित लिस्टबाट हटाइएका (Denotify) विभिन्न बालीका जातहरूको विवरण

क. गहुँ

क्र.सं.	जातको नाम	सिफारिस वर्ष	सिफारिस भएको क्षेत्र	कारण
१	पिटिक- ६२	२०२४ (१९६७)	पहाड	खैरो तथा पहेंलो सिन्दुरे रोग बढी लाग्ने, सानो दाना, साथै उत्पादन कम दिने हुनाले कृषकहरूले लगाउन छाडीसकेको हुनाले ।
२	लेर्मा रोहो- ६४	२०२४ (१९६७)	पहाड	रातो तथा सानो दाना भएको खैरो सिन्दुरे, साथै पात डडुवा रोग बढी लाग्ने हुनाले कृषकहरूले यसको खेती गर्न बन्द गरेकाले ।
३	कल्याण सोना	२०२५ (१९६८)	तराई	खैरो सिन्दुरे तथा पात डडुवा रोग अत्याधिक लाग्ने, दाना सानो आकारको भएको र उत्पादन कम हुने हुँदा कृषकहरूले लगाउन छाडेकाले ।
४	एस. ३३१	२०२८ (१९७१)	पहाड	खैरो तथा पहेंलो सिन्दुरे रोग बढी लाग्ने र दानाको आकार सानो भएका कारण कृषकहरूले लगाउन छाडेकाले ।
५	एन.एल. ३०	२०३२ (१९७५)	पश्चिम तराई	खैरो सिन्दुरे, पात डडुवा र कालोपोके रोग बढी लाग्ने भएको कारण कृषकहरूले यसको बीउको माग बन्द गरेकाले ।
६	एच.डि. १९८२	२०३२ (१९७५)	पश्चिम तराई	खैरो सिन्दुरे तथा पात डडुवा रोग बढी लाग्नुको साथै दानाको आकार सानो भएकोले कृषकहरूले यसको बीउको माग गर्न छाडेकाले ।
७	लुम्बिनी	२०३८ (१९८१)	तराई	पात डडुवा रोग बढी लाग्नुको साथै दानाको आकार सानो भएकोले कृषकहरूले यसको बीउको माग नआएकाले ।
८	त्रिवेणी	२०३९ (१९८२)	तराई	ढिलो गरी लगाउँदा बीउ यो जातको दाना सानो (चाउरिने) हुनाले यसको बीउको माग नआएकोले ।
९	बिनायक	२०४० (१९८३)	तराई	खैरो सिन्दुरे तथा पात डडुवा रोग अत्याधिक लाग्ने हुँदा उत्पादन कम हुँदै गएकोले यसको बीउको माग बन्द हुनाले ।
१०	सिद्धार्थ	२०४० (१९८३)	तराई	खैरो सिन्दुरे तथा पात डडुवा रोग अत्याधिक लाग्ने र उत्पादन कम हुनाले कृषकहरूले यसको बीउको माग बन्द गरेका हुनाले ।
११	भाष्कर	२०४० (१९८३)	मध्यपश्चिम तराई	यसको दानाको आकार सानो हुने हुनाले कृषकहरूले यसको विकल्पमा अन्य ठूला दाना भएको जातहरू पाएकाले यसको खेती गर्न छाडेकाले ।
१२	नेपाल २५१	२०४५ (१९८८)	तराई	खैरो सिन्दुरे तथा पात डडुवा रोगको प्रकोप बढी हुने र दानाको आकार पनि अन्य जातहरूको तुलनामा सानो हुने हुँदा कृषकहरूले लगाउन छाडेकाले ।
१३	अन्नपूर्ण २	२०४५ (१९८८)	पहाड	पहेंलो सिन्दुरे र खैरो सिन्दुरे रोगको प्रकोप

				बढी हुने हुनाले ।
--	--	--	--	-------------------

ख. धान

क्र. सं.	जातको नाम	सिफारिस वर्ष	सिफारिस भएको क्षेत्र	कारण
१	आई.आर. ८	२०२५ (१९६८)	तराई र भित्री मधेश	रोग (ब्लाष्ट, ब्याक्टेरियल लिफ ब्लाइट, ब्राउन स्पट) र किरा (डॉँठ गवारो, ब्राउन प्लान्ट होपर) को प्रकोप बढी देखिएको । उत्पादनमा हास आएको । बीउको माग नभएको हुँदा बीउ उत्पादन हुन छाडेको ।
२	आई.आर. २०	२०२९ (१९७२)	तराई र भित्री मधेश	.. ..
३	आई.आर. २२	२०२९ (१९७२)	तराई र भित्री मधेश	.. ..
४	आई.आर. २४	२०३२ (१९७५)	तराई र भित्री मधेश	.. ..
५	परवानीपुर १	२०३० (१९७३)	तराई र भित्री मधेश	.. ..
६	जया	२०३० (१९७३)	तराई	.. ..
७	चन्दिना	२०३५ (१९७८)	तराई	.. ..
८	दुर्गा	२०३६ (१९७९)	तराई र भित्री मधेश	.. ..
९	लक्ष्मी	२०३६ (१९७९)	तराई	.. ..
१०	खजुरा २	२०४४ (१९७८)	मध्यपश्चिम तराईको सिंचित भूमी	.. ..
११	मल्लिका	२०३९ (१९८२)	तराई	.. ..
१२	वर्षे २	२०४४ (१९८७)	तराई र भित्री मधेश	.. ..
१३	मन्जुश्री- २	२०५८		रोग (ब्लाष्ट, ब्याक्टेरियल लिफ ब्लाइट, ब्राउन स्पट) र किरा (डॉँठको गवारो, ब्राउन प्लान्ट होपर) को प्रकोप बढी भएको । उत्पादनमा हास आएको । कृषकहरुबाट बीउको माग नआएको ।
१४	जानकी	२०३६		.. ..
१५	कञ्चन	२०३९		.. ..
१६	हिमाली	२०३९		.. ..
१७	चैते- ४	२०४४		.. ..
१८	तारा, F1 (पञ्जीकरण मात्र)	२०६८		विगतका लगातार ३ वर्ष भन्दा बढी अवधि सम्ममा आयात नगरिएको ।
१९	सुरज, F1 (पञ्जीकरण मात्र)	२०६८		.. ..
२०	पृथ्वी, F1 (पञ्जीकरण मात्र)	२०६८		.. ..
२१	वैशाली, F1	२०६८		.. ..

क्र. सं.	जातको नाम	सिफारिस वर्ष	सिफारिस भएको क्षेत्र	कारण
	(पञ्जीकरण मात्र)			
२२	गोरखनाथ- ५०९, F1 (पञ्जीकरण मात्र)	२०६८ (२०११)		ओ.पी. जातलाई हाईब्रिडको नाममा सूचित गरी बीउको कारोबार गर्ने गरेकाले।
२३	गरिमा, F1 (पञ्जीकरण मात्र)	२०७२ (२०१५)		गरिमा भनी अन्य जातको प्याकिङ्ग गरी बेचबिखन गर्ने गरेकाले।
२४	डि.वाई. ६९, F1 (पञ्जीकरण मात्र)	२०६६ (२०१०)		डि.वाई. ६९ र डि.वाई. २८ भनी अन्य जातको बेचबिखन गरेकाले।
२५	डि.वाई. २८, F1 (पञ्जीकरण मात्र)	२०६६ (२०१०)		डि.वाई. ६९ र डि.वाई. २८ भनी अन्य जातको बेचबिखन गरेकाले।
२६	आर.एच.- २५७, F1 (पञ्जीकरण मात्र)	२०६८		विगतका लगातार ३ वर्ष भन्दा बढी अवधि सम्ममा आयात नगरिएको।
२७	यु एस ३२३, F1 (पञ्जीकरण मात्र)	२०७२		"
२८	एल जि ९३.०१, F1 (पञ्जीकरण मात्र)	२०७४		"
२९	एल जि ९३.०२, F1 (पञ्जीकरण मात्र)	२०७४		"
३०	अराइज प्राइमा, F1 (पञ्जीकरण मात्र)	२०७४		"

ग. तोरी

क्र. सं.	जातको नाम	सिफारिस वर्ष	सिफारिस भएको क्षेत्र	कारण
१	टाइप ९	२०३७ (१९८०)	सम्पूर्ण तराई	बीउ उत्पादन तथा वितरण नभएको कारण प्रचलनमा नरहेको।

घ. चना

क्र. सं.	जातको नाम	सिफारिस वर्ष	सिफारिस भएको क्षेत्र	कारण
१	त्रिशुल	२०३७ (१९८०)	तराई र भित्री मधेश	ओइलाउने रोगको प्रकोप बढी हुने हुँदा उत्पादनमा ह्रास आउन थालेको। कृषकहरूलाई यो जातको विकल्पमा धनुष जात उपलब्ध भएको। कृषकहरूको रोजाइ र माग यो जात भन्दा धनुष जातमा बढी भएको कारण यो जात लोप भएको।

ड. भटमास

क्र. सं.	जातको नाम	सिफारिस वर्ष	सिफारिस भएको क्षेत्र	कारण
१	हिल	२०३३ (१९७६)	पहाड	पहेलो मोजाइक भाइरस रोगको प्रकोप बढी भई उत्पादनमा क्रमिक रूपमा ह्रास हुँदै गएको।

कृषकहरूले यो जातको बीउ माग गर्न छाडेको ।

च. मकै

क्र.सं.	जातको नाम	सिफारिस वर्ष	सिफारिस भएको क्षेत्र	कारण
१	ककनी पहेंलो	२०२३ (१९६६)	उच्च पहाड (लेक)	Desirable genes of this variety is incorporated on Manakamana 2 and Hill Pool Yellow.
२	रामपुर १	२०५२ (१९९५)	पश्चिम तराई र मध्य पहाड ।	It is white grain maize variety, which was released for TIT. Presently, there is virtually no demand for white grained maize in TIT and thus it is preserved in cold store for future uses.
३	मकालु २	२०४६ (१९८९)	लुम्ले र पाख्रिवास क्षेत्र जस्ता लेक र मध्य पहाड ।	Two yellow grained maize variety Makalu 2 and Ganesh 2 were released in 1989 for hills. Nevertheless, Ganesh 2 became popular in the maize, millete cropping system as compared to Makalu 2.
४	जानकी	२०३५ (१९७८)	तराई	These two varieties were also white grain variety which were released in late 70s since past few years. The market demand for white grained in TIT is very limited. Therefore, the highly desirable traits of these varieties were incorporated in Manakamana 1 and Manakamana 3 which is highly popular among farmers.
५	सर्लाही सेतो	२०३२ (१९७५)	पूर्वी तराई र भित्री मधेश ।	
६	हेटौंडा कम्पोजिट	२०२९ (१९७२)	मध्य पहाड, भित्री मधेश, वेसी तथा टार ।	Farmers got better option and choice through Rampur composite, Manakamana 1 and Rampur 2 in place of Hetauda Composite for better yield and other desirable characters (Plant and Ear Height, Lodging Resistant, Disease Resistance etc.).
७	रामपुर पहेंलो	२०२२ (१९६५)	तराई र भित्री मधेश ।	This variety was downy mildew disease susceptible and thus replaced by Rampur composite which is DM tolerant/resistant.
८	विग बोस	२०६९ (२०१२)	नारायणी नदि पूर्वका भित्री मधेश तथा तराई ।	This variety was released as a hybrid in Nepal, but hybrid as OP seeds were found in the market that misled seed uses.
९	३० पी. ३०, F1 (पञ्जीकरण मात्र)	२०६७ (२०११)	मध्यमाञ्चल क्षेत्रको मध्यपहाड-वर्षे मौसम तराई- हिउदे मौसम	The producer company stop to produce this variety. So, Nepalese dealer of this variety requested to denotify.
१०	३० वि. ११, F1 (पञ्जीकरण मात्र)	२०६७ (२०११)	मध्यमाञ्चल क्षेत्रको मध्य पहाड-वर्षे मौसम तराई-हिउदे मौसम	The producer company stop to produce this variety. So, Nepalese dealer of this variety requested to denotify.
११	पायोनियर-३७८५, F1 (पञ्जीकरण मात्र)	२०६९ (२०१२)	नारायणी नदि पूर्वका भित्री मधेश तथा तराई ।	The producer company stop to produce this variety. So, Nepalese dealer of this variety requested to denotify.

क्र.सं.	जातको नाम	सिफारिस वर्ष	सिफारिस भएको क्षेत्र	कारण
१२	सुपर एम.- १००, F1 (पञ्जीकरण मात्र)	२०६७		विगतका लगातार ३ वर्ष भन्दा बढी अवधि सम्ममा आयात नगरिएको।
१३	डिकेसी ७०७४, F1 (पञ्जीकरण मात्र)	२०६७		”
१४	टि.सि.एस.- ९६९७, F1 (पञ्जीकरण मात्र)	२०६८		”
१५	विस्को एक्स ८१, F1 (पञ्जीकरण मात्र)	२०७३		”
१६	परवल, F1 (पञ्जीकरण मात्र)	२०७३		”
१७	एल.जी. ३३.०१, F1 (पञ्जीकरण मात्र)	२०७४		”
१८	विस्को जम्बो ६५, F1 (पञ्जीकरण मात्र)	२०७४		”
१९	जेएम १, F1 (पञ्जीकरण मात्र)	२०७४		”
२०	जे एम ४, F1 (पञ्जीकरण मात्र)	२०७४		”

छ. मास

क्र.सं.	जातको नाम	सिफारिस वर्ष	सिफारिस भएको क्षेत्र	कारण
१	कालु	२०४६	पहाड	पहेलो छिरबिरे रोगको संक्रमण धेरै भएको, कृषकले यो जात लगाउन छाडिसकेको। यो जातको विकल्पमा नयाँ दुई वटा जातहरू (रामपुर मास र खजुरा मास-१) भर्खरै सिफारिस भएको।

ज. काउली

क्र.सं.	जातको नाम	सिफारिस वर्ष	सिफारिस भएको क्षेत्र	कारण
१	हाइटर्जजल्याण्ड, F1 (पञ्जीकरण मात्र)	२०६६		विगतका लगातार ३ वर्ष भन्दा बढी अवधि सम्ममा आयात नगरिएको।
२	कासमिरे, F1 (पञ्जीकरण मात्र)	२०६६		..
३	सुनो क्वीन, F1 (पञ्जीकरण मात्र)	२०६६		..
४	सुनो मार्च, F1 (पञ्जीकरण मात्र)	२०६६		..
५	देवि १, F1 (पञ्जीकरण मात्र)	२०६७		..
६	मनास्लु, F1 (पञ्जीकरण मात्र)	२०६७		..
७	८०४, F1 (पञ्जीकरण मात्र)	२०६७		..
८	हाइट सुनो, F1 (पञ्जीकरण मात्र)	२०६९		..
९	मेघा, F1 (पञ्जीकरण मात्र)	२०७०		..
१०	अल द राउण्ड, F1 (पञ्जीकरण मात्र)	२०७०		..
११	एन.एस. ९०, F1 (पञ्जीकरण मात्र)	२०६६		..
१२	रेनी, F1 (पञ्जीकरण मात्र)	२०६६		..
१३	युमिको, F1 (पञ्जीकरण मात्र)	२०६६		..
१४	सुनो वेष्ट, F1 (पञ्जीकरण मात्र)	२०६६		..
१५	हवाइट फ्ल्यास, F1 (पञ्जीकरण मात्र)	२०६६		..
१६	मिलिकवे, F1 (पञ्जीकरण मात्र)	२०६६		..
१७	नेपा हवाइट, F1 (पञ्जीकरण मात्र)	२०६६		..
१८	सुनो डोम, F1 (पञ्जीकरण मात्र)	२०६६		..
१९	जुली, F1 (पञ्जीकरण मात्र)	२०७०		..

झ. मूला

क्र.सं.	जातको नाम	सिफारिस वर्ष	सिफारिस भएको क्षेत्र	कारण
१	एनी सिजन, OP (पञ्जीकरण मात्र)	२०६६		विगतका लगातार ३ वर्ष भन्दा बढी अवधि सम्ममा आयात नगरिएको।

२	लड् हाइट मिनोड, F1 (पञ्जीकरण मात्र)	२०६७		..
३	सिन्जिन, F1 (पञ्जीकरण मात्र)	२०६७		..
४	प्रिन नेक, OP (पञ्जीकरण मात्र)	२०६७		..

ज. प्याज

क्र. सं.	जातको नाम	सिफारिस वर्ष	सिफारिस भएको क्षेत्र	कारण
१	कास, F1 (पञ्जीकरण मात्र)	२०६६		विगतका लगातार ३ वर्ष भन्दा बढी अवधि सम्ममा आयात नगरिएको।

ट. गोलभेंडा

क्र. सं.	जातको नाम	सिफारिस वर्ष	सिफारिस भएको क्षेत्र	कारण
१	यूरेका, F1 (पञ्जीकरण मात्र)	२०६६		विगतका लगातार ३ वर्ष भन्दा बढी अवधि सम्ममा आयात नगरिएको।
२	साभेरा, F1 (पञ्जीकरण मात्र)	२०६६		..
३	जिको, F1 (पञ्जीकरण मात्र)	२०६६		..
४	माधुरी, F1 (पञ्जीकरण मात्र)	२०६७		..
५	जमुना, F1 (पञ्जीकरण मात्र)	२०६७		..
६	बपेल, F1 (पञ्जीकरण मात्र)	२०६७		..
७	जिना, OP (पञ्जीकरण मात्र)	२०६९		..
८	एन.एस. ८१५, F1 (पञ्जीकरण मात्र)	२०६६		..
९	एन. एस. ७१९, F1 (पञ्जीकरण मात्र)	२०६६		..
१०	एन. एस. २५३५, F1 (पञ्जीकरण मात्र)	२०६६		..
११	स्पेक्ट्रा, F1 (पञ्जीकरण मात्र)	२०६६		..
१२	टी. -३०, F1 (पञ्जीकरण मात्र)	२०६९		..
१३	अमरुता, F1 (पञ्जीकरण मात्र)	२०७०		..

ठ. गाँजर

क्र. सं.	जातको नाम	सिफारिस वर्ष	सिफारिस भएको क्षेत्र	कारण
१	मस्काडे (पञ्जीकरण मात्र)	२०७०		विगतका लगातार ३ वर्ष भन्दा बढी अवधि सम्ममा आयात नगरिएको।
२	कुरोदा मार्क II, F1 (पञ्जीकरण मात्र)	२०६७		..

ड. बन्दा

क्र.सं.	जातको नाम	सिफारिस वर्ष	सिफारिस भएको क्षेत्र	कारण
१	सुपर कोरोनेट, F1 (पञ्जीकरण मात्र)	२०६६		विगतका लगातार ३ वर्ष भन्दा बढी अवधि सम्ममा आयात नगरिएको।
२	ग्रिन च्यालेन्जर, F1 (पञ्जीकरण मात्र)	२०६६		..
३	एन.वाई.सि.आर., F1 (पञ्जीकरण मात्र)	२०६७		..
४	सि.जे.एन., F1 (पञ्जीकरण मात्र)	२०६९		..
५	एशिया क्रस, F1 (पञ्जीकरण मात्र)	२०६९		..
६	समर क्रस, F1 (पञ्जीकरण मात्र)	२०६६		..
७	बोनस, F1 (पञ्जीकरण मात्र)	२०६६		..
८	गोल्डेन बल, F1 (पञ्जीकरण मात्र)	२०६६		..
९	जेनिथ, F1 (पञ्जीकरण मात्र)	२०७०		..

ण. खुसानी

क्र.सं.	जातको नाम	सिफारिस वर्ष	सिफारिस भएको क्षेत्र	कारण
१	सुद्र, F1 (पञ्जीकरण मात्र)	२०६९		विगतका लगातार ३ वर्ष भन्दा बढी अवधि सम्ममा आयात नगरिएको।
२	नैना, F1 (पञ्जीकरण मात्र)	२०७०		..

त. भण्टा

क्र.सं.	जातको नाम	सिफारिस वर्ष	सिफारिस भएको क्षेत्र	कारण
१	अन्ना ८०६, F1 (पञ्जीकरण मात्र)	२०६६		विगतका लगातार ३ वर्ष भन्दा बढी अवधि सम्ममा आयात नगरिएको।
२	अर्का केशव, OP (पञ्जीकरण मात्र)	२०६६		..
३	आशा, F1 (पञ्जीकरण मात्र)	२०७०		..

थ. धिरौला

क्र.सं.	जातको नाम	सिफारिस वर्ष	सिफारिस भएको क्षेत्र	कारण
१	निशा ७७७, F1 (पञ्जीकरण मात्र)	२०७०		विगतका लगातार ३ वर्ष भन्दा बढी अवधि सम्ममा आयात नगरिएको।
२	गिता, F1 (पञ्जीकरण मात्र)	२०६६		..

मात्र)			
--------	--	--	--

द. काँक्रो

क्र.सं.	जातको नाम	सिफारिस वर्ष	सिफारिस भएको क्षेत्र	कारण
१	मलिका ९९९, F1 (पञ्जीकरण मात्र)	२०६६		विगतका लगातार ३ वर्ष भन्दा बढी अवधि सम्ममा आयात नगरिएको।
२	मनिषा, F1 (पञ्जीकरण मात्र)	२०६६		„
३	सालिनी, F1 (पञ्जीकरण मात्र)	२०६६		„
४	रमिता, F1 (पञ्जीकरण मात्र)	२०६६		„
५	पार्वती ४७८, F1 (पञ्जीकरण मात्र)	२०६६		„
६	नेपा टुसी ००५, F1 (पञ्जीकरण मात्र)	२०६६		„
७	हिमालय, F1 (पञ्जीकरण मात्र)	२०६७		„
८	हिरो, F1 (पञ्जीकरण मात्र)	२०६७		„
९	जुवोराज ४११, F1 (पञ्जीकरण मात्र)	२०६७		„
१०	कासिन्दा, F1 (पञ्जीकरण मात्र)	२०६७		„
११	कोपिला, F1 (पञ्जीकरण मात्र)	२०६६		„
१२	सन्जय, F1 (पञ्जीकरण मात्र)	२०६६		„
१३	लक्की स्टार, F1 (पञ्जीकरण मात्र)	२०६६		„
१४	मालिनी, F1 (पञ्जीकरण मात्र)	२०७०		„

ध. तीते करेला

क्र.सं.	जातको नाम	सिफारिस वर्ष	सिफारिस भएको क्षेत्र	कारण
१	शिव, F1 (पञ्जीकरण मात्र)	२०६६		विगतका लगातार ३ वर्ष भन्दा बढी अवधि सम्ममा आयात नगरिएको।
२	सेती ४४४, F1 (पञ्जीकरण मात्र)	२०६६		„
३	गंगा, F1 (पञ्जीकरण मात्र)	२०६६		„
४	एन.एस ४५३, F1 (पञ्जीकरण मात्र)	२०६६		„
५	एन.एस. ४३१, F1 (पञ्जीकरण मात्र)	२०६६		„
६	एन.एस. ४३३, F1 (पञ्जीकरण मात्र)	२०६६		„
७	चन्द्रा, F1 (पञ्जीकरण मात्र)	२०६६		„
८	लक्ष्मी ५५५, F1 (पञ्जीकरण मात्र)	२०६६		„
९	सम्बृद्धि, F1 (पञ्जीकरण मात्र)	२०६६		„
१०	हिरा, F1 (पञ्जीकरण मात्र)	२०६६		„
११	केशव- ७७७, F1 (पञ्जीकरण मात्र)	२०७०		„

क्र.सं.	जातको नाम	सिफारिस वर्ष	सिफारिस भएको क्षेत्र	कारण
१२	रमन, F1 (पञ्जीकरण मात्र)	२०७०		..

न. ब्रो काउली

क्र.सं.	जातको नाम	सिफारिस वर्ष	सिफारिस भएको क्षेत्र	कारण
१	ग्रीन डोम ११५, F1 (पञ्जीकरण मात्र)	२०६६		विगतका लगातार ३ वर्ष भन्दा बढी अवधि सम्ममा आयात नगरिएको।
२	ग्रीन डोम ८०, F1 (पञ्जीकरण मात्र)	२०६६		..
३	ग्रीन पारासोल, F1 (पञ्जीकरण मात्र)	२०६६		..
४	प्रिमियम कप, F1 (पञ्जीकरण मात्र)	२०६६		..

प. लौका

क्र.सं.	जातको नाम	सिफारिस वर्ष	सिफारिस भएको क्षेत्र	कारण
१	धारा, F1 (पञ्जीकरण मात्र)	२०७०		विगतका लगातार ३ वर्ष भन्दा बढी अवधि सम्ममा आयात नगरिएको।

फ. चिचिन्डा

क्र.सं.	जातको नाम	सिफारिस वर्ष	सिफारिस भएको क्षेत्र	कारण
१	हरियाली, F1 (पञ्जीकरण मात्र)	२०६६		विगतका लगातार ३ वर्ष भन्दा बढी अवधि सम्ममा आयात नगरिएको।

ब. पार्सले

क्र.सं.	जातको नाम	सिफारिस वर्ष	सिफारिस भएको क्षेत्र	कारण
१	सोइ सिम, OP (पञ्जीकरण मात्र)	२०६६		विगतका लगातार ३ वर्ष भन्दा बढी अवधि सम्ममा आयात नगरिएको।
२	सलेरी उताह टल ग्रीन, OP (पञ्जीकरण मात्र)	२०६६		..
३	पार्सले ग्रीन कारपेट, OP (पञ्जीकरण मात्र)	२०६६		..

भ. पाटे धिरौला

क्र.सं.	जातको नाम	सिफारिस वर्ष	सिफारिस भएको क्षेत्र	कारण
१	भिसेट सि सि १६५, F1 (पञ्जीकरण मात्र)	२०६६		विगतका लगातार ३ वर्ष भन्दा बढी अवधि सम्ममा आयात नगरिएको।

म. पाकचोय

क्र.सं.	जातको नाम	सिफारिस वर्ष	सिफारिस भएको क्षेत्र	कारण
१	क्यान्टोङ् हार्डट, OP (पञ्जीकरण मात्र)	२०६६		विगतका लगातार ३ वर्ष भन्दा बढी अवधि सम्ममा आयात नगरिएको।

य. चाइनिज बन्दा

क्र.सं.	जातको नाम	सिफारिस वर्ष	सिफारिस भएको क्षेत्र	कारण
१	विन्टर भिजिटर, F1 (पञ्जीकरण मात्र)	२०६६		विगतका लगातार ३ वर्ष भन्दा बढी अवधि सम्ममा आयात नगरिएको।
२	एन. ७, F1 (पञ्जीकरण मात्र)	२०६७		"
३	सि.आ.र चुन दे गिल, F1 (पञ्जीकरण मात्र)	२०६७		"

र. ग्याँठकोपी

क्र.सं.	जातको नाम	सिफारिस वर्ष	सिफारिस भएको क्षेत्र	कारण
१	सम्राट, OP (पञ्जीकरण मात्र)	२०६६		विगतका लगातार ३ वर्ष भन्दा बढी अवधि सम्ममा आयात नगरिएको।

ल. रामतोरीया

क्र.सं.	जातको नाम	सिफारिस वर्ष	सिफारिस भएको क्षेत्र	कारण
१	जया, F1 (पञ्जीकरण मात्र)	२०७०		विगतका लगातार ३ वर्ष भन्दा बढी अवधि सम्ममा आयात नगरिएको।

व. पालङ्गो

क्र.सं.	जातको नाम	सिफारिस वर्ष	सिफारिस भएको क्षेत्र	कारण
१	एसिया डोड चो, F1 (पञ्जीकरण मात्र)	२०६७		विगतका लगातार ३ वर्ष भन्दा बढी अवधि सम्ममा आयात नगरिएको।
२	एसिया बोल डोड, F1 (पञ्जीकरण मात्र)	२०६७		"